

Notářství

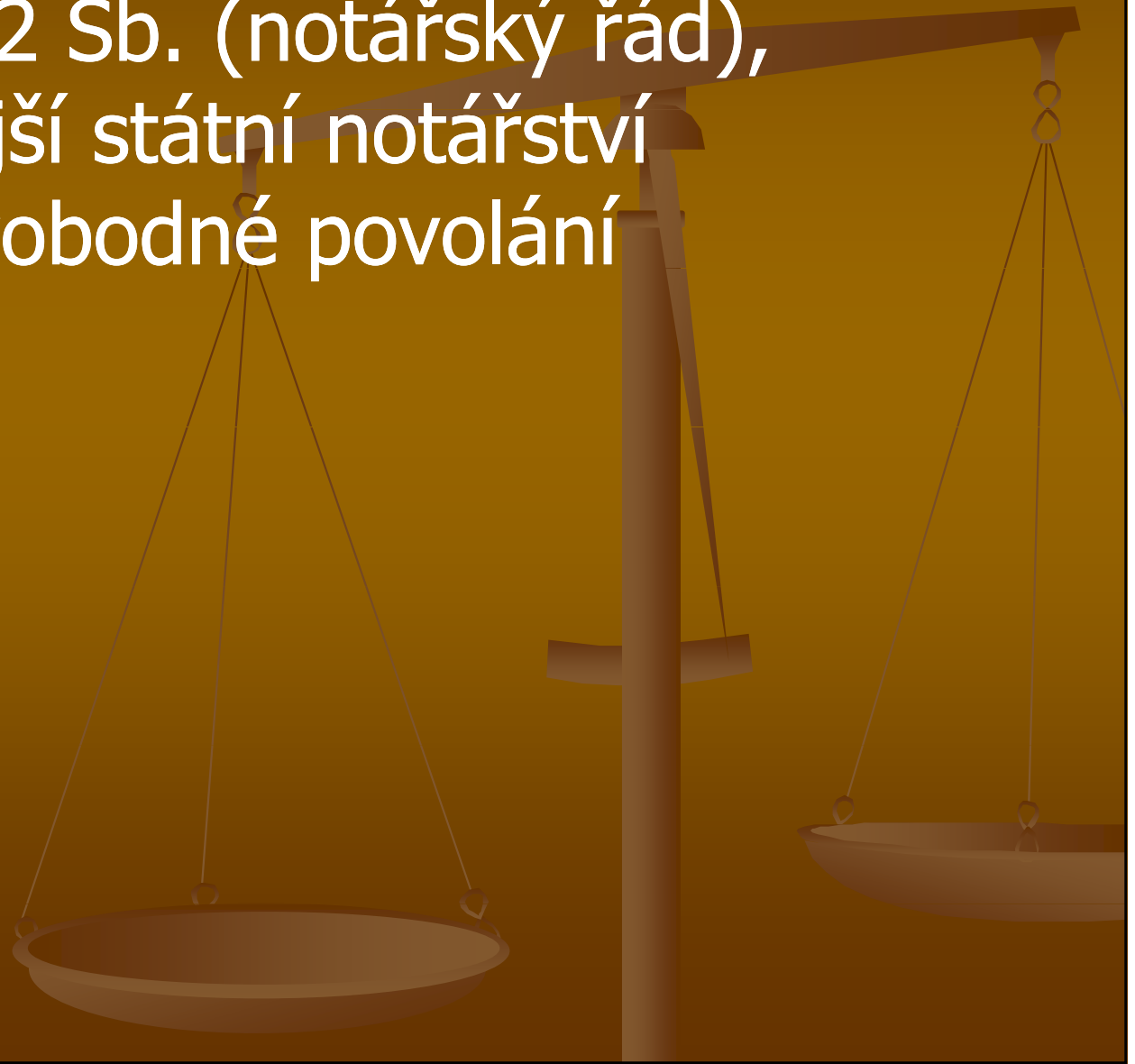
Radim Chalupa

PF MU Brno, 2008

Právní úprava

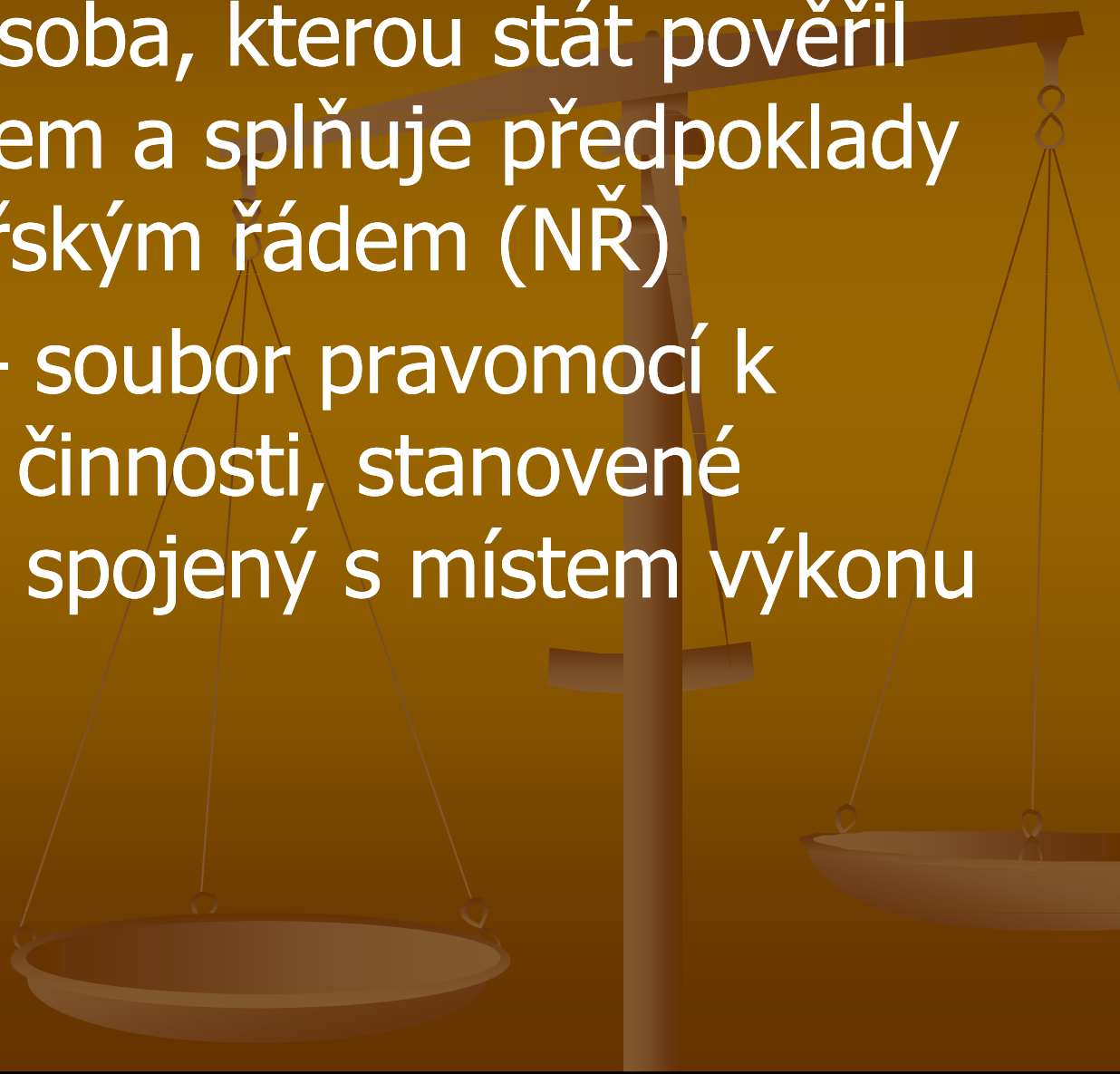
- Zák. č. 358/1992 Sb. (notářský řád), kterým se dřívější státní notářství přeměnilo na svobodné povolání

Notář a notářský úřad

Notář – fyzická osoba, kterou stát pověřil notářským úřadem a splňuje předpoklady stanovené notářským řádem (NŘ)

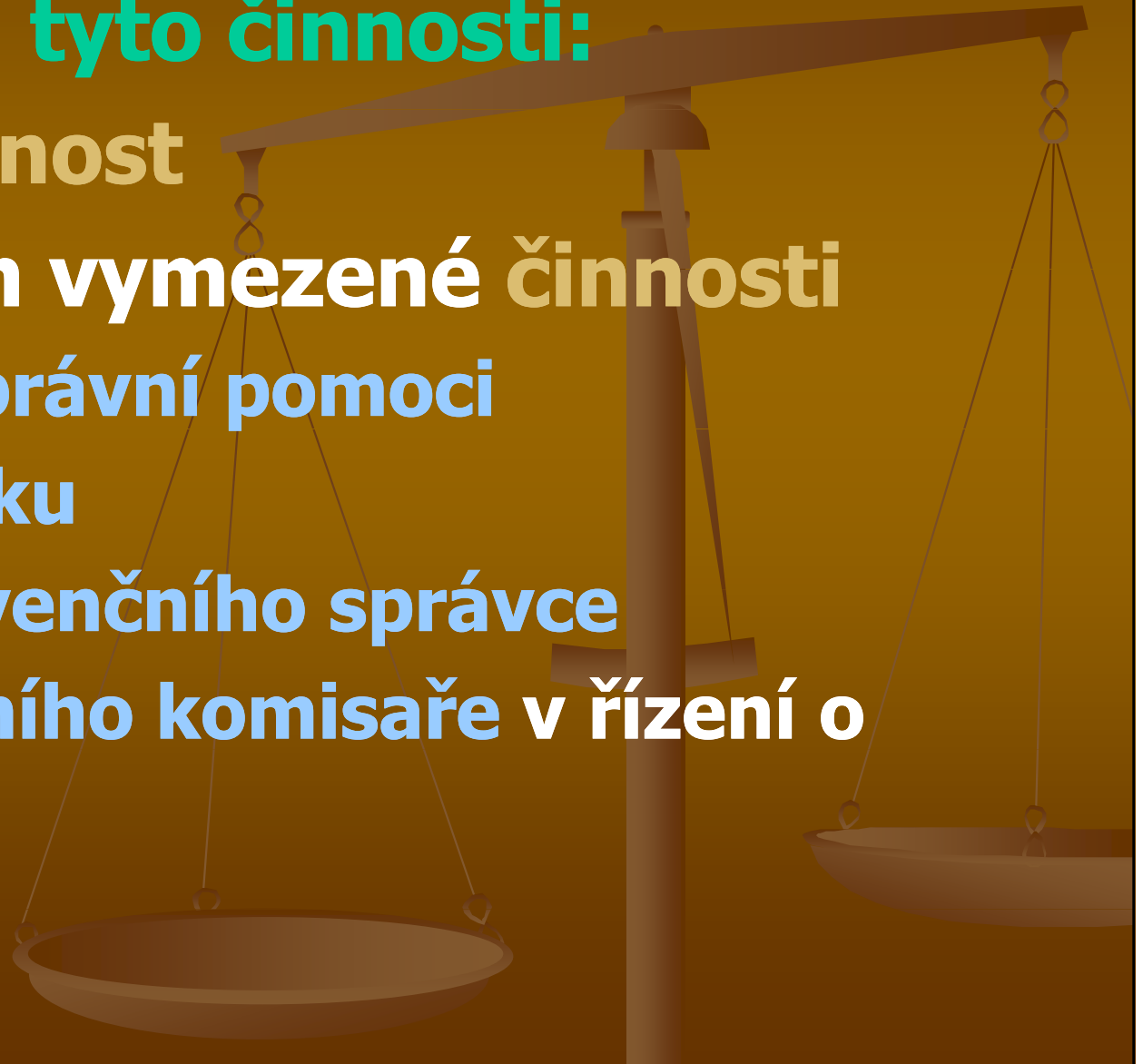
Notářský úřad – soubor pravomocí k notářské a další činnosti, stanovené zákonem, trvale spojený s místem výkonu této činnosti

Klasifikace činností notáře

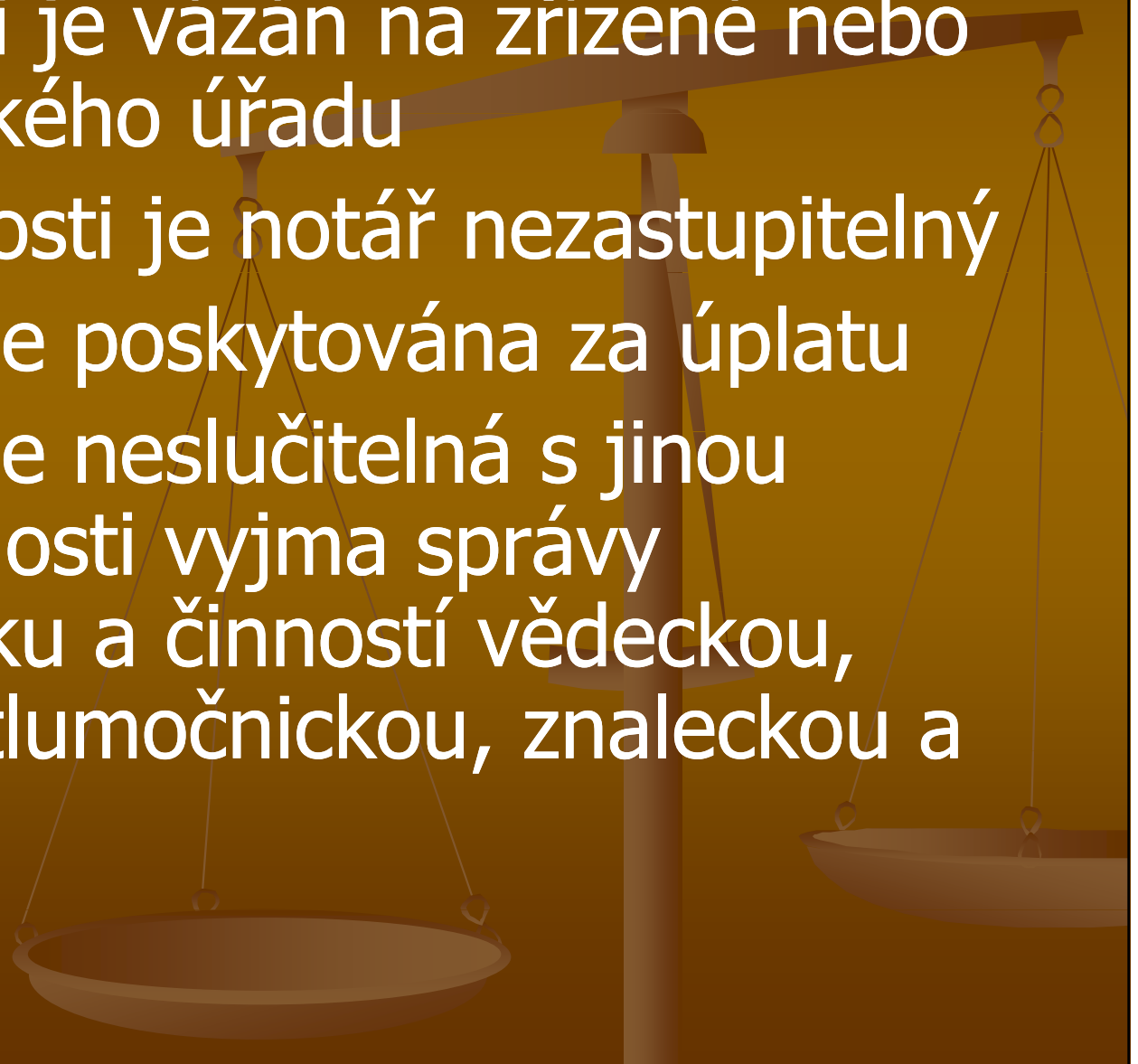
Notář vykonává tyto činnosti:

- Notářskou činnost
- Další zákonem vymezené činnosti
 - Poskytování právní pomoci
 - Správa majetku
 - Činnost insolvenčního správce
 - Činnost soudního komisaře v řízení o dědictví

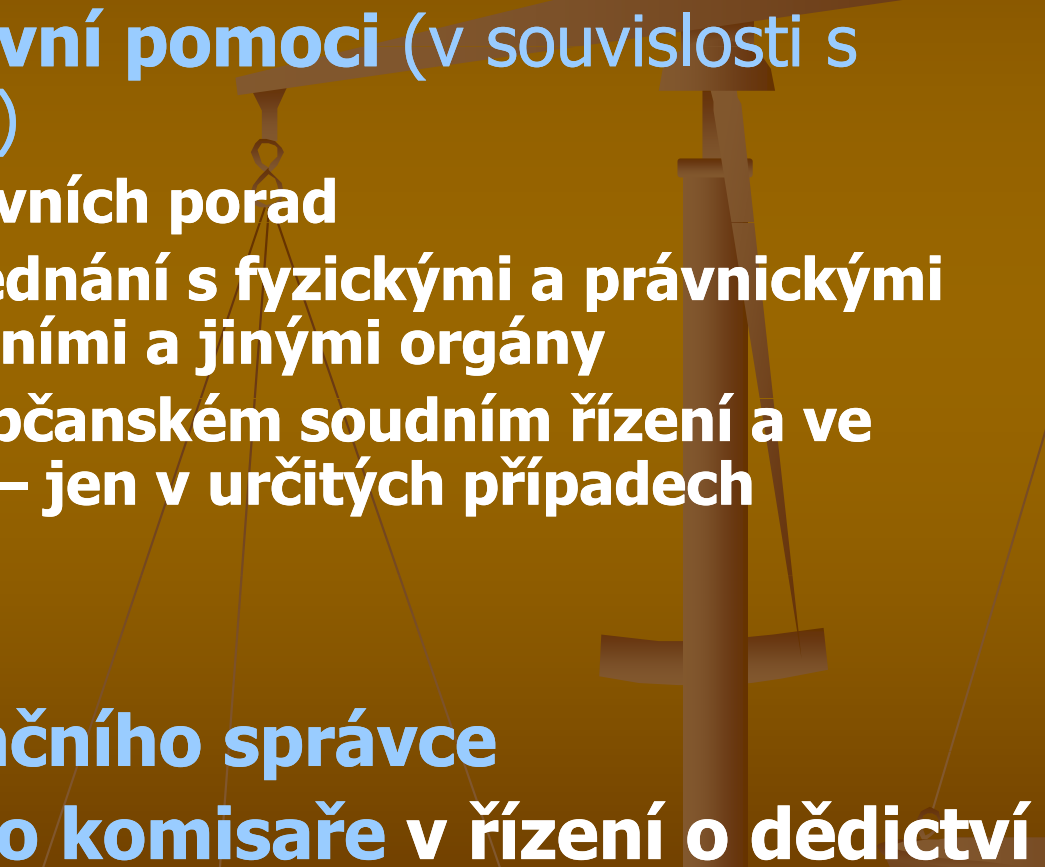
Charakteristika činnosti notáře

- Přístup k profesi je vázán na zřízení nebo uvolnění notářského úřadu
- V notářské činnosti je notář nezastupitelný
- Činnost notáře je poskytována za úplatu
- Činnost notáře je neslučitelná s jinou výdělečnou činností vyjma správy vlastního majetku a činností vědeckou, pedagogickou, tlumočnickou, znaleckou a uměleckou

Další činnost notáře

Další činností notáře se rozumí

- **Poskytování právní pomoci (v souvislosti s notářskou činností)**
 - Poskytování právních porad
 - Zastupování v jednání s fyzickými a právnickými osobami, se státními a jinými orgány
 - Zastupování v občanském soudním řízení a ve správním řízení – jen v určitých případech
 - Sepisování listin
 - **Správa majetku**
 - **Činnost insolvenčního správce**
 - **Činnost soudního komisaře v řízení o dědictví**
-

Notářská činnost

§ 2

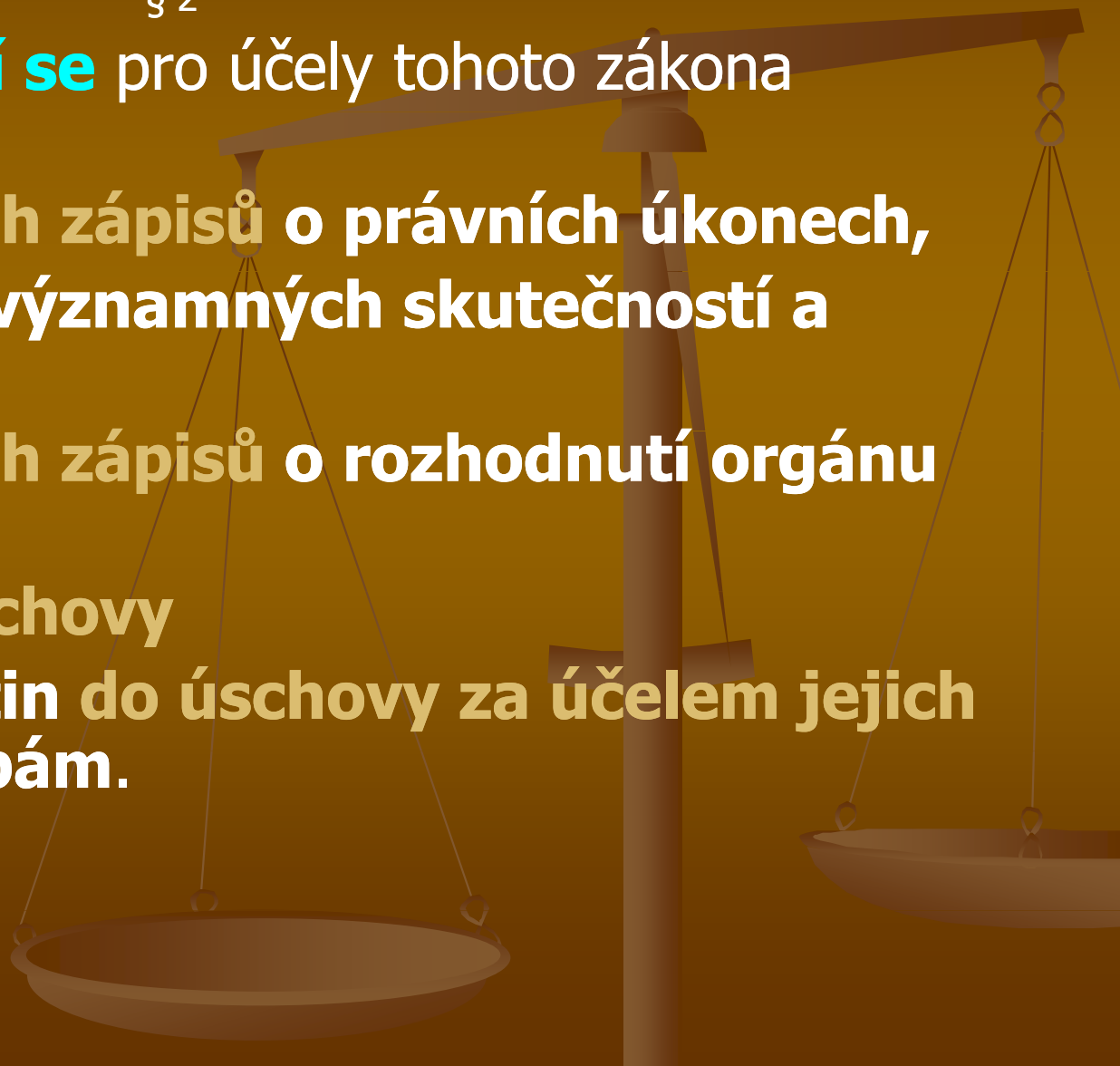
Notářskou činností se rozumí pro účely tohoto zákona

sepisování notářských zápisů o právních úkonech,
osvědčování právně významných skutečností a
prohlášení,

sepisování notářských zápisů o rozhodnutí orgánu
právnícké osoby,

přijímání listin do úschovy

přijímání peněz a listin do úschovy za účelem jejich
vydání dalším osobám.

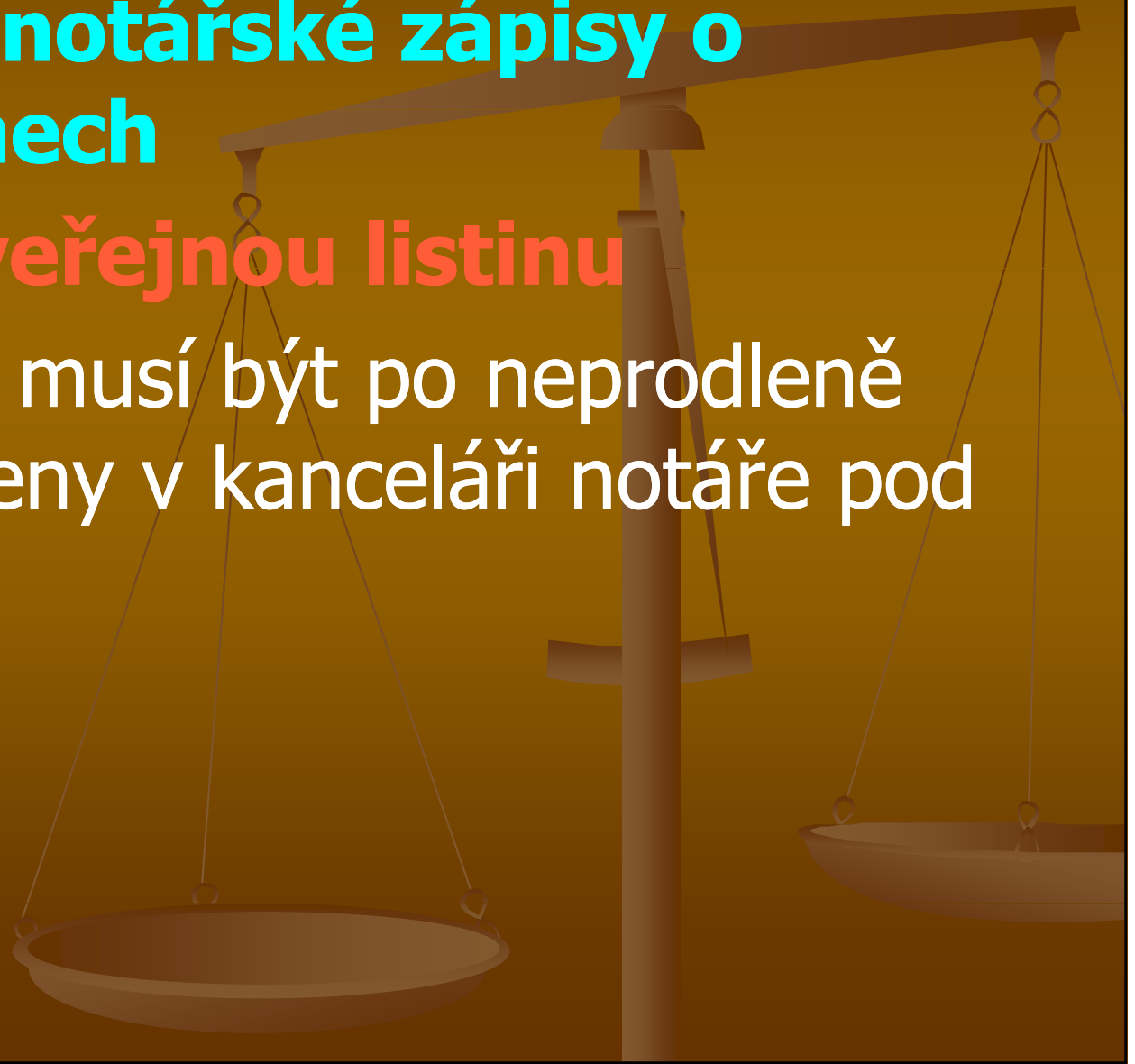

Sepisování notářských zápisů o právních úkonech

Notář sepisuje notářské zápisy o právních úkonech

Ze zákona jde **o veřejnou listinu**

- Notářské zápisy musí být po neprodleně po sepsání uloženy v kanceláři notáře pod uzávěrou

Sepisování notářských zápisů o právních úkonech

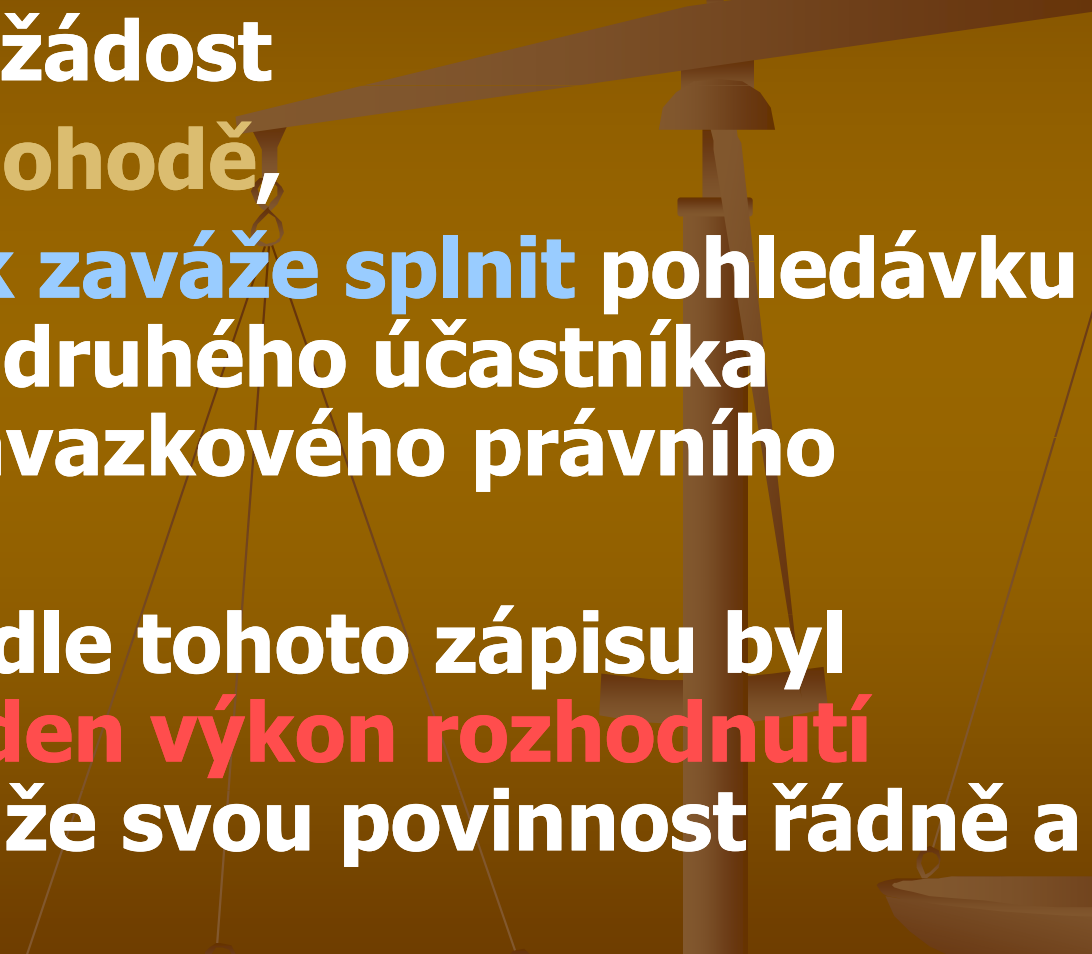
■ **Náležitosti notářského zápisu o právních úkonech**

- a) místo, den, měsíc a rok úkonu,
- b) jméno a příjmení notáře a jeho sídlo,
- c) jméno, příjmení, bydliště a rodné číslo, není-li, datum narození účastníků a jejich zástupců, svědků, důvěrníků a tlumočnicků,
- d) prohlášení účastníků, že jsou způsobilí k právním úkonům,
- e) údaj, jak byla ověřena totožnost účastníků, svědků, důvěrníků a tlumočnicků,
- f) obsah úkonu,
- g) údaj o tom, že byl zápis po přečtení účastníky schválen,
- h) podpisy účastníků nebo jejich zástupců, svědků, důvěrníků a tlumočnicků,
- i) otisk úředního razítka notáře a jeho podpis.

Notářský zápis se svolením vykonatelnosti

§ 71a

Notář sepíše na žádost notářský zápis o dohodě, kterou se účastník zaváže splnit pohledávku nebo jiný nárok druhého účastníka vyplývající ze závazkového právního vztahu, **v níž svolí**, aby podle tohoto zápisu byl nařízen a proveden výkon rozhodnutí (exekuce), jestliže svou povinnost řádně a včas nesplní.

Notářský zápis se svolením vykonatelnosti

§ 71b

(1) Dohoda účastníků musí obsahovat

- a) označení osoby, která se zavázala ke splnění pohledávky nebo jiného nároku (osoby povinné),
- b) označení osoby, jejíž pohledávka nebo jiný nárok mají být splněny (osoby oprávněné),
- c) skutečnosti, na nichž se pohledávka nebo jiný nárok zakládá,
- d) předmět plnění,
- e) dobu plnění,
- f) prohlášení povinné osoby o svolení k vykonatelnosti zápisu.

(2) Dohoda účastníků může obsahovat též podmínky, popřípadě vzájemné povinnosti oprávněné osoby, na jejichž splnění je poskytnutí předmětu plnění vázáno.

Osvědčování právně významných skutečností a prohlášení

Notář provádí zejména tato osvědčení:

- a) Vidimaci (ověřování shody opisu nebo kopie s listinou)
- b) Legalizaci (ověřování pravosti podpisu)
- c) o tom, že byla předložena listina a kdy se tak stalo,
- d) o průběhu valných hromad a schůzí právnických osob (dále jen "valná hromada"),
- e) o tom, že je někdo naživu,
- f) o jiných skutkových dějích a stavu věcí,
- g) o prohlášeních,
- h) o provedení úkonů a splnění formalit podle nařízení Rady o evropské společnosti a zákonů vydaných k jejich provedení.

V rámci osvědčování právně významných skutečností a prohlášení notář provádí

protestaci směnek a jiných listin, které je třeba předložit k uplatnění práva.

Notářský zápis o rozhodnutí orgánu právnické osoby

§ 80a

(1) Notář sepíše na žádost **notářský zápis o rozhodnutí orgánu právnické osoby**, pokud zvláštní právní předpis pořízení takového notářského zápisu vyžaduje, *nebo* pokud je rozhodováno o skutečnostech zapisovaných do veřejných seznamů, i když zvláštní právní předpis pořízení takového notářského zápisu nevyžaduje.

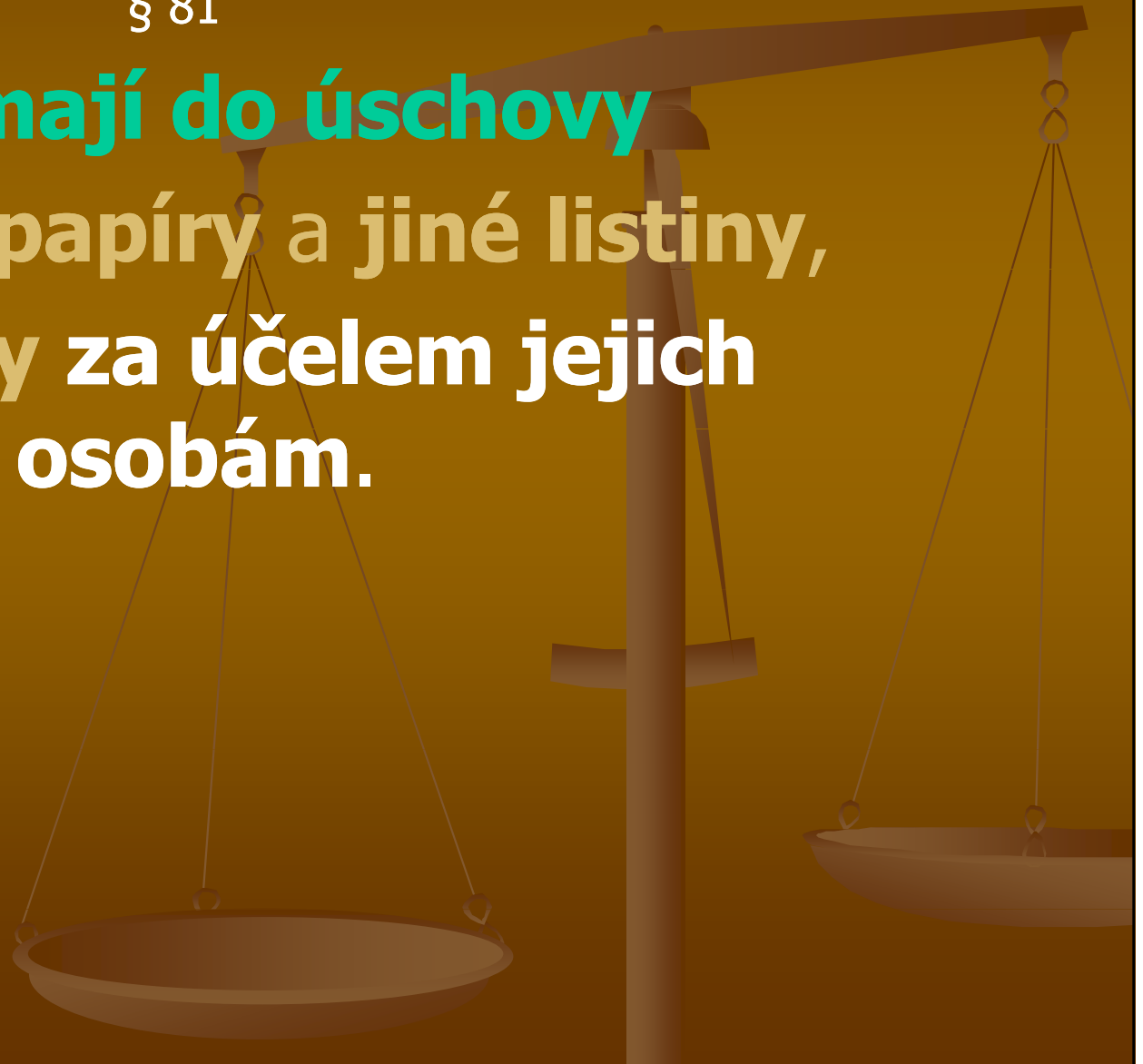
(2) Notář **je povinen osvědčit existenci právních jednání a formalit**, ke kterým je právnická osoba, popřípadě její orgán povinen a **při kterých byl notář přítomen**, včetně jeho vyjádření o souladu s právními předpisy, a současně je **povinen osvědčit**, zda **rozhodnutí** orgánu právnické osoby, o němž sepisuje notářský zápis, **bylo přijato**, a uvést své vyjádření, zda obsah rozhodnutí je či není v souladu s právními předpisy a zakladatelskými dokumenty 5a) právnické osoby.

Notářské úschovy

§ 81

(1) **Notáři přijímají do úschovy**

- a) **závěti, cenné papíry a jiné listiny,**
- b) **peníze a listiny za účelem jejich vydání dalším osobám.**

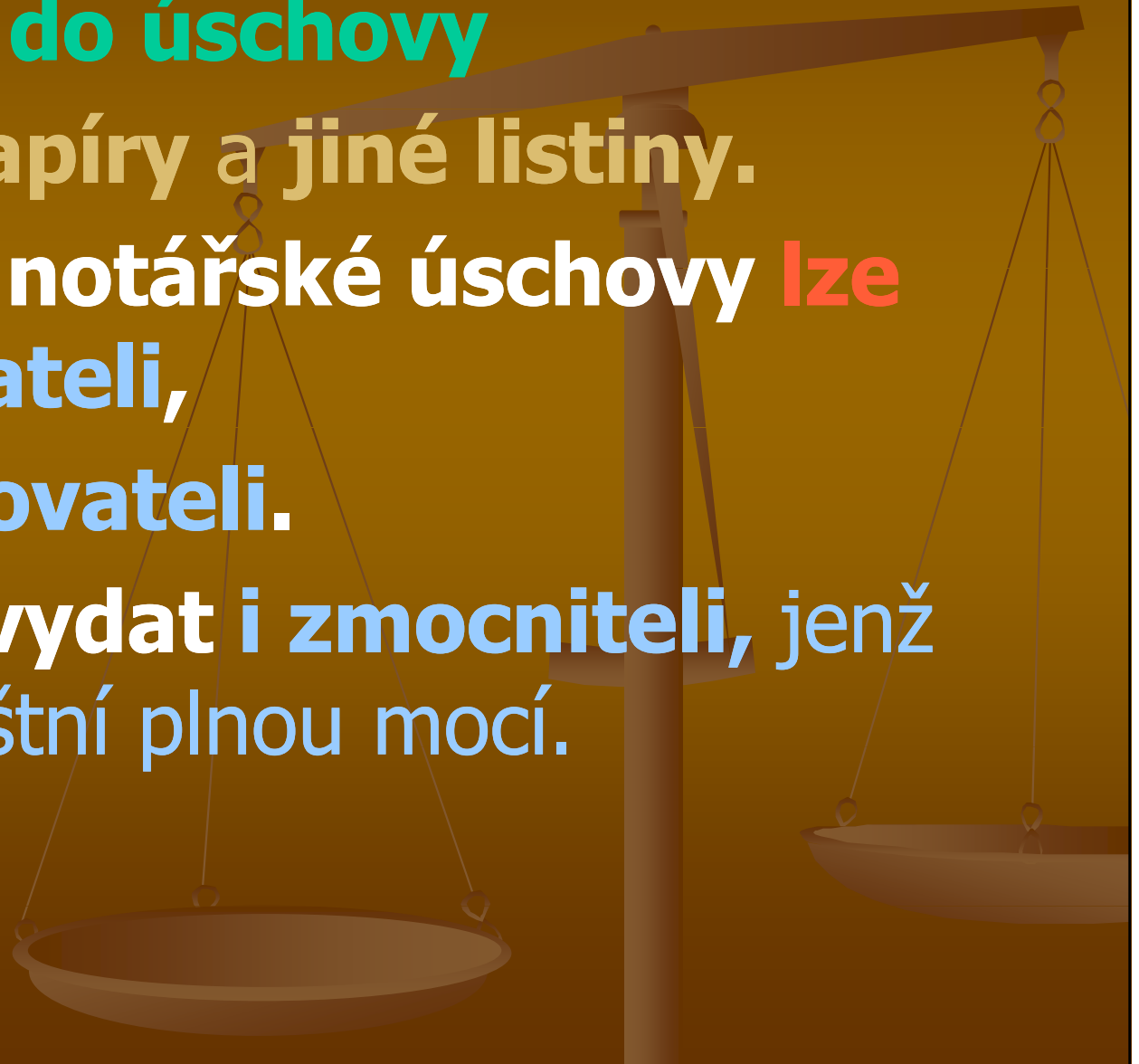
Prosté notářské úschovy

Notáři přijímají do úschovy

závěti, cenné papíry a jiné listiny.

**Listiny z prosté notářské úschovy lze
vydat jen žadateli,
závěť jen pořizovateli.**

**Tyto listiny lze vydat i zmocniteli, jenž
se prokáže zvláštní plnou mocí.**

Úschova peněž a listin za účelem jejich vydání

Notáři přijímají do úschovy

b) **peníze a listiny za účelem jejich vydání dalším osobám.**

Peníze a listiny přijímané do notářské úschovy za účelem jejich vydání dalším osobám mohou být přijaty také za účelem zajištění závazku.

Peníze lze do notářské úschovy převzít jen na zvláštní účet u banky

Vydávání stejnopisů, opisů, výpisů a potvrzení

- **Z notářských zápisů se vydávají stejnopisy nebo prosté opisy**, z NZ o závětech lze vydat jen prostý opis
- **Stejnopisy** se vydávají účastníkům právních úkonů, jichž se notářský zápis týká, není-li v NZ stanoveno jinak
- **Prosté opisy** lze vydat tímž osobám jako stejnopisy, jiným jen s jejich souhlasem
- **Výpis** lze vydat z notářského zápisu a může se týkat jen některých jednání nebo skutečností v něm uvedených
- **Potvrzení** – může vydat notář o skutečnostech známých z jeho spisu

Předpoklady pro výkon funkce notáře a podmínky jeho ustanovení do funkce

Notářský úřad

Notářský úřad

soubor pravomocí

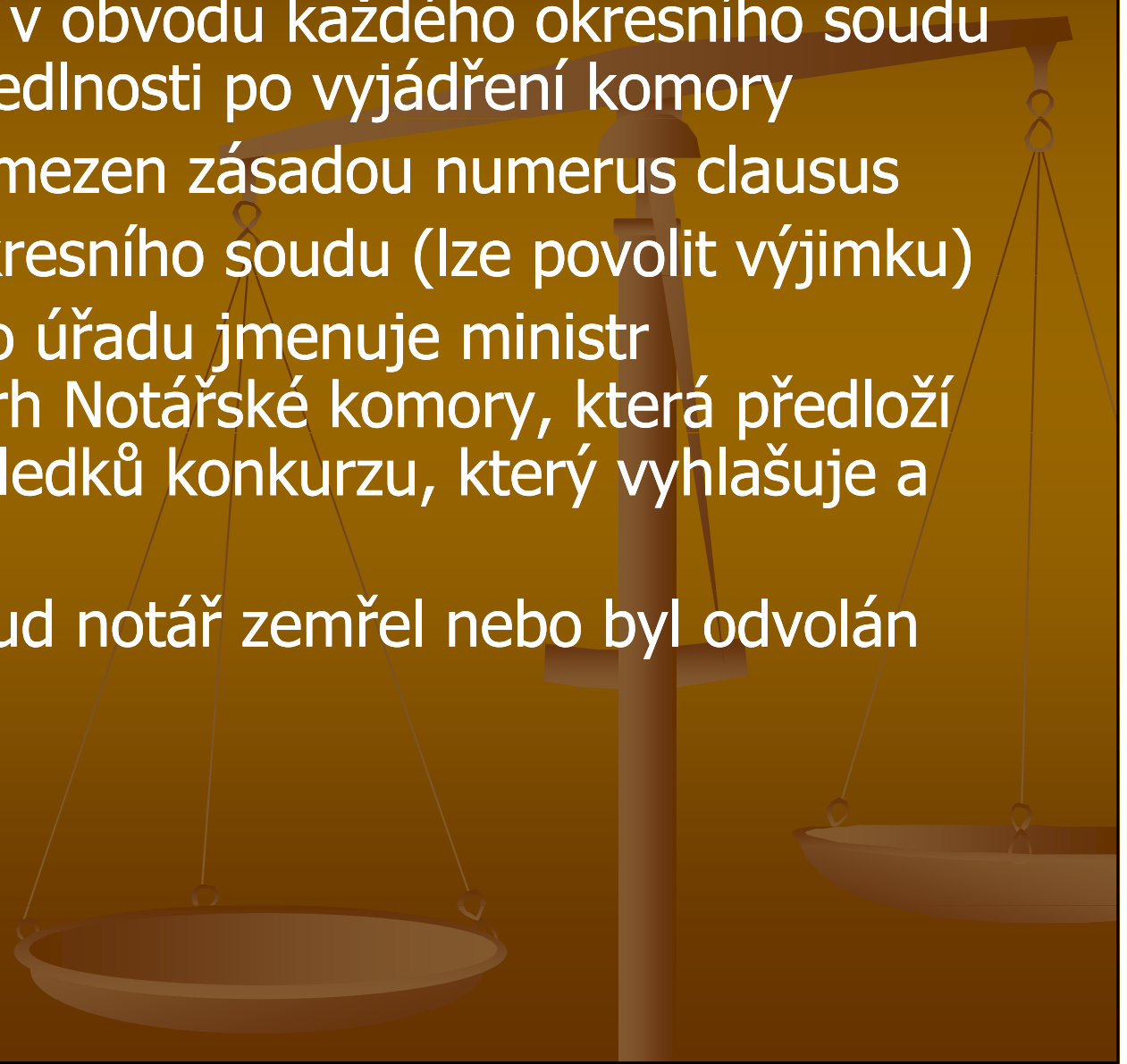
k notářské a další činnosti, stanovené
zákonem,

**trvale spojený s místem výkonu této
činnosti.**

Notářský úřad

- Zřizuje a jejich počet v obvodu každého okresního soudu stanoví ministr spravedlnosti po vyjádření komory
- Přístup k profesi je omezen zásadou numerus clausus
- Sídlem NÚ je sídlo okresního soudu (lze povolit výjimku)
- Notáře do notářského úřadu jmenuje ministr spravedlnosti na návrh Notářské komory, která předloží návrh na základě výsledků konkurzu, který vyhlašuje a organizuje
- NÚ lze zrušit jen pokud notář zemřel nebo byl odvolán

Předpoklady jmenování notářem

Notářem může být jmenován

občan České a Slovenské Federativní Republiky, který

- a) **má plnou způsobilost k právním úkonům,**
- b) **získal vysokoškolské vzdělání v rámci magisterského studijního programu v oblasti práva na vysoké škole v České republice nebo získal vzdělání v oblasti práva na vysoké škole v zahraničí, pokud tak stanoví mezinárodní smlouva, kterou je Česká republika vázána, anebo je toto vzdělání uznáno podle zvláštních právních předpisů. Za toto vzdělání se považuje též vzdělání získané na právnické fakultě vysoké školy se sídlem na území České a Slovenské Federativní Republiky nebo jejich právních předchůdců,**
- c) **je bezúhonný,**
- d) **vykonal alespoň pětiletou notářskou praxi a**
- e) **složil notářskou zkoušku.**

Předpoklady zahájení činnosti notáře

Předpokladem zahájení činnosti notáře je

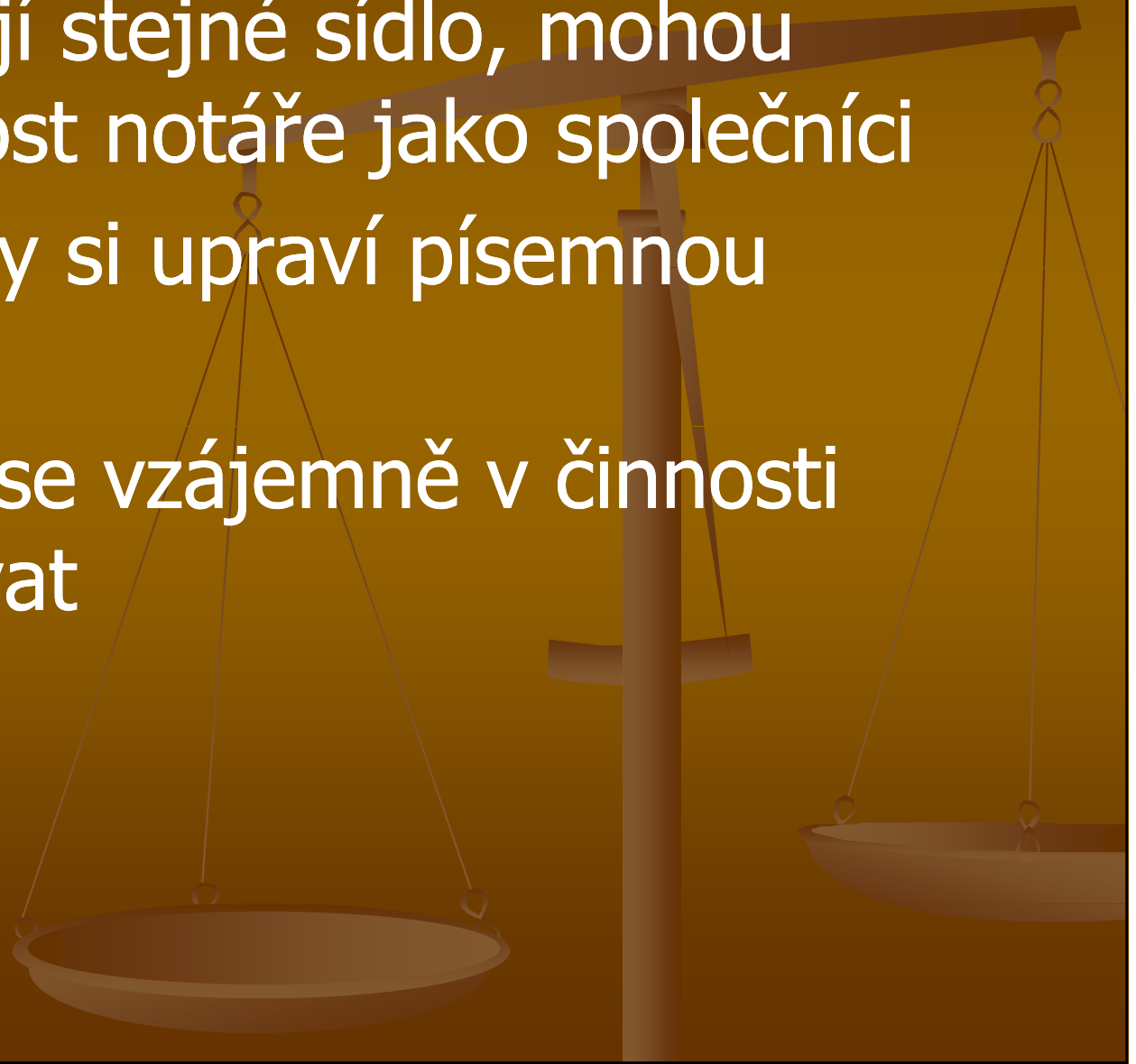
- a) jmenování notářem,**
- b) složení slibu do rukou ministra, pokud již dříve slib neskládal,**
- c) pořízení úředního razítka notáře,**
- d) uzavření smlouvy o pojištění odpovědnosti za škodu, která by mohla vzniknout v souvislosti s touto činností.**

(2) Slib zní:

"Slibuji na svou čest a svědomí, že v činnosti notáře budu zachovávat ústavní a jiné zákony a obecně závazné právní předpisy a budu zachovávat mlčenlivost. V notářské činnosti budu postupovat nestranně a nezávisle.".

Notáři společníci

- Notáři, kteří mají stejné sídlo, mohou vykonávat činnost notáře jako společníci
- Vzájemné vztahy si upraví písemnou smlouvou
- Jsou oprávněni se vzájemně v činnosti notáře zastupovat

Zástupce a náhradník notáře

- **Jestliže notář nevykonává činnost notáře déle než 1 měsíc a není zastoupen notářským společníkem nebo kandidátem** nebo je-li notáři známo, že tato situace nastane a navrhne to, pak mu Not. komora ustanoví **zástupce z řad kandidátů** notáře v obvodu okresního, popřípadě i krajského soudu. **Zástupce tuto činnost vykonává jménem zastoupeného notáře.**
- **Náhradník je ustanoven z řad notářů** v obvodu okresního, popřípadě i krajského soudu, **jestliže notář zemřel nebo byl odvolán** – po dobu, kdy je notářský úřad uvolněn. **Náhradník vykonává činnost svým jménem.**
- **Zástupce i náhradník vykonávají zpravidla úkony, které nesnesou odkladu.**

Notářský koncipient

Notářským koncipientem je

ten, kdo je zapsán v seznamu notářských koncipientů vedených NK

Notářská komora zapíše do dvou měsíců ode dne doručení písemné žádosti do seznamu notářských koncipientů každého, kdo

a) je státním občanem České a Slovenské Federativní Republiky,

b) má plnou způsobilost k právním úkonům,

c) získal úplné vysokéškolské vzdělání na právnické fakultě vysoké školy se sídlem v České a Slovenské Federativní Republice,

d) je bezúhonný a

e) je v pracovním poměru u notáře.

(2) Notářská komora oznámí provedení zápisu podle odstavce 1 koncipientovi a notáři, u něhož je koncipient v pracovním poměru.

(3) Ten, kdo nebyl ve stanovené době zapsán do seznamu notářských koncipientů, má právo se domáhat provedení zápisu návrhem u soudu.

Notářský kandidát

Notářská komora zapíše do dvou měsíců ode dne doručení písemné žádosti **do seznamu notářských kandidátů** každého, kdo

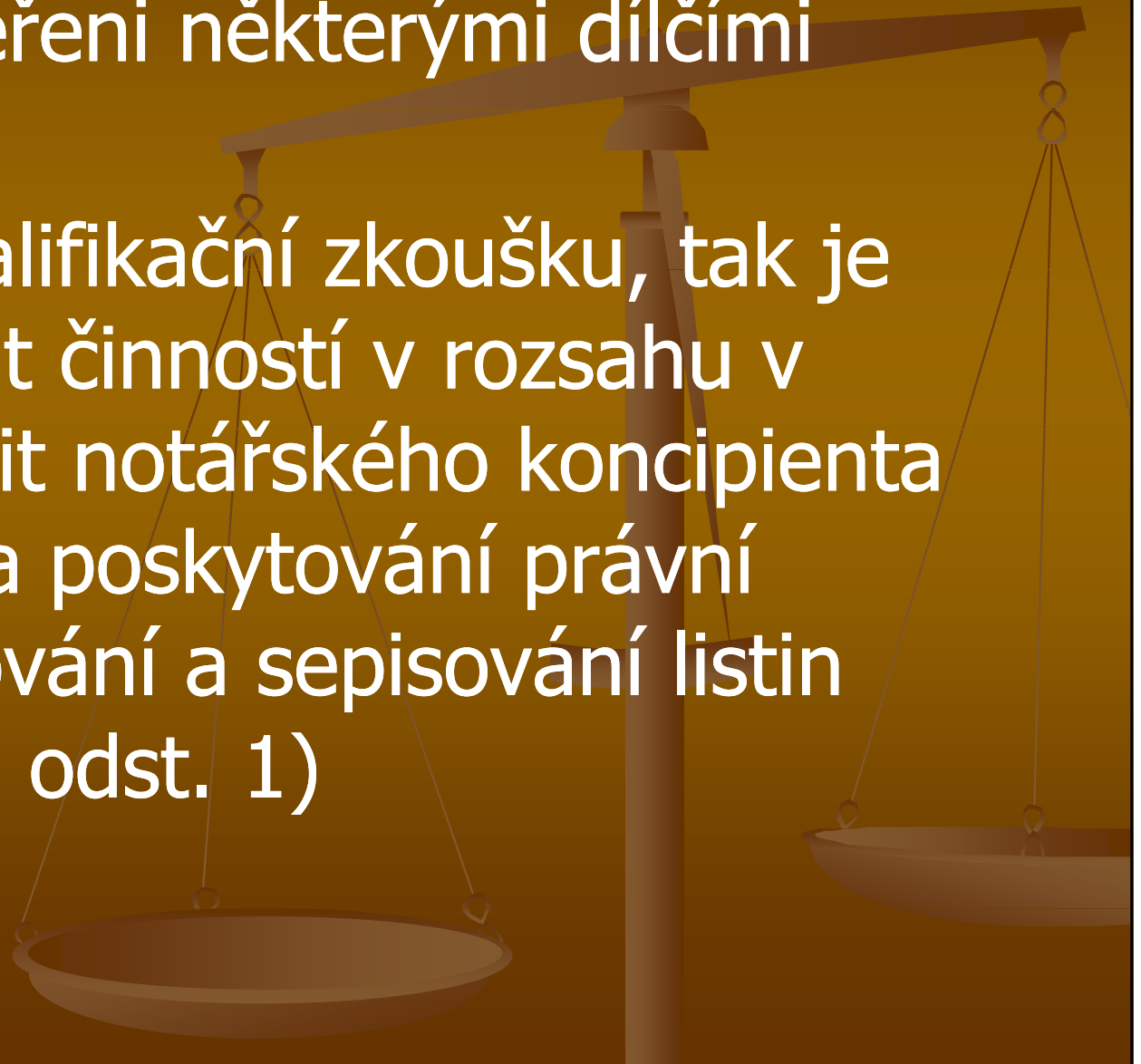
- a) splňuje předpoklady stanovené pro zapsání do seznamu notářských koncipientů**
- b) vykonal alespoň tříletou notářskou praxi (co touto také rozumí viz § 7 odst. 2) a**
- c) složil notářskou zkoušku.**

K notářské zkoušce musí být připuštěn každý, kdo splňuje předpoklady stanovené v odstavci 1 písm. a) a b). Notářské zkoušky se konají alespoň jednou ročně.

Ten, kdo nebyl ve stanovené době zapsán do seznamu notářských kandidátů, má právo se domáhat provedení zápisu návrhem u soudu.

Další pracovníci notáře

- Mohou být pověřeni některými dílčími úkoly
- Pokud složili kvalifikační zkoušku, tak je možné je pověřit činností v rozsahu v jakém lze pověřit notářského koncipienta (§ 19 NŘ) vyjma poskytování právní porady, zastupování a sepisování listin (vymezeno v §3 odst. 1)

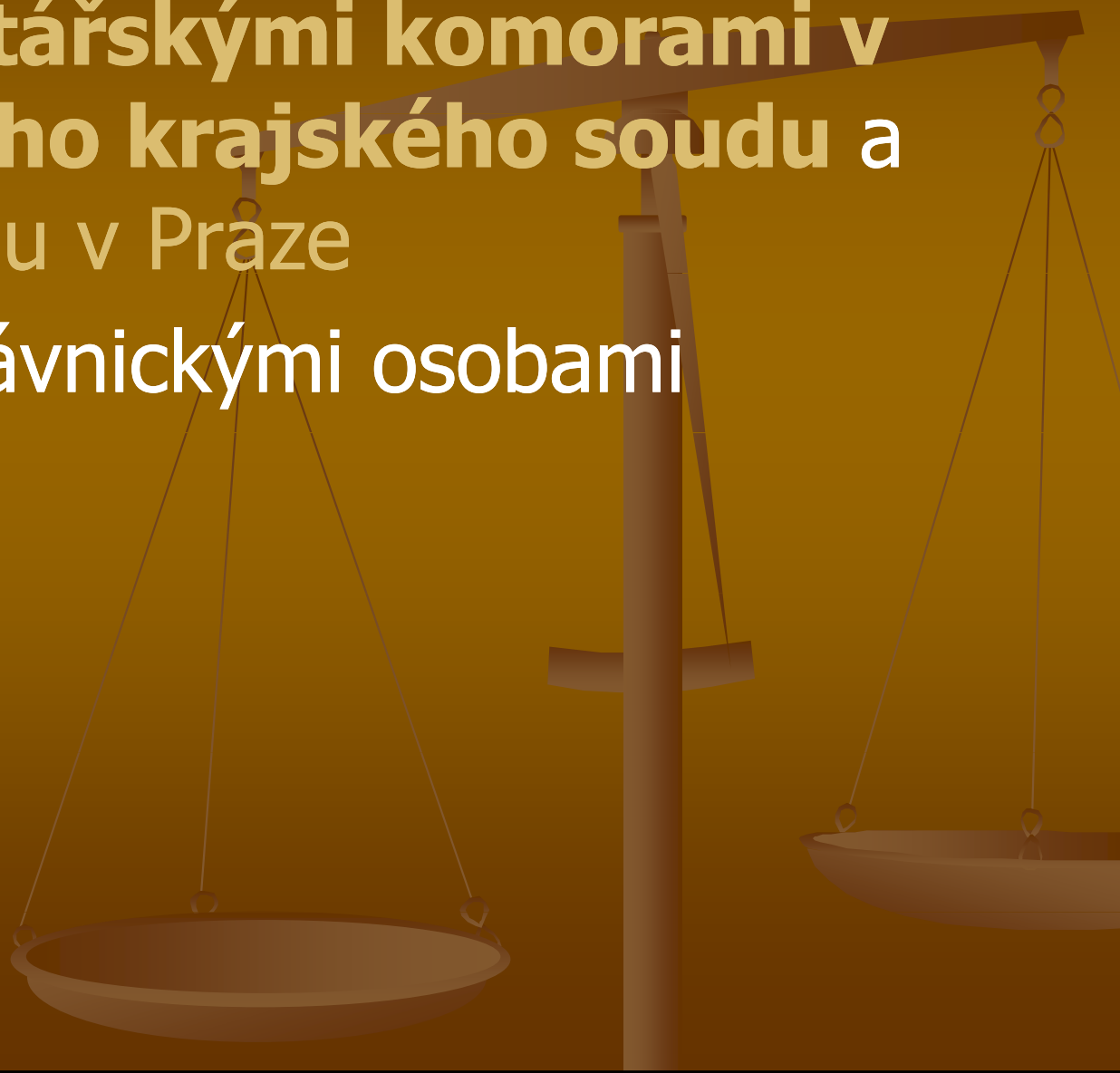

Notářské komory a komora notářů

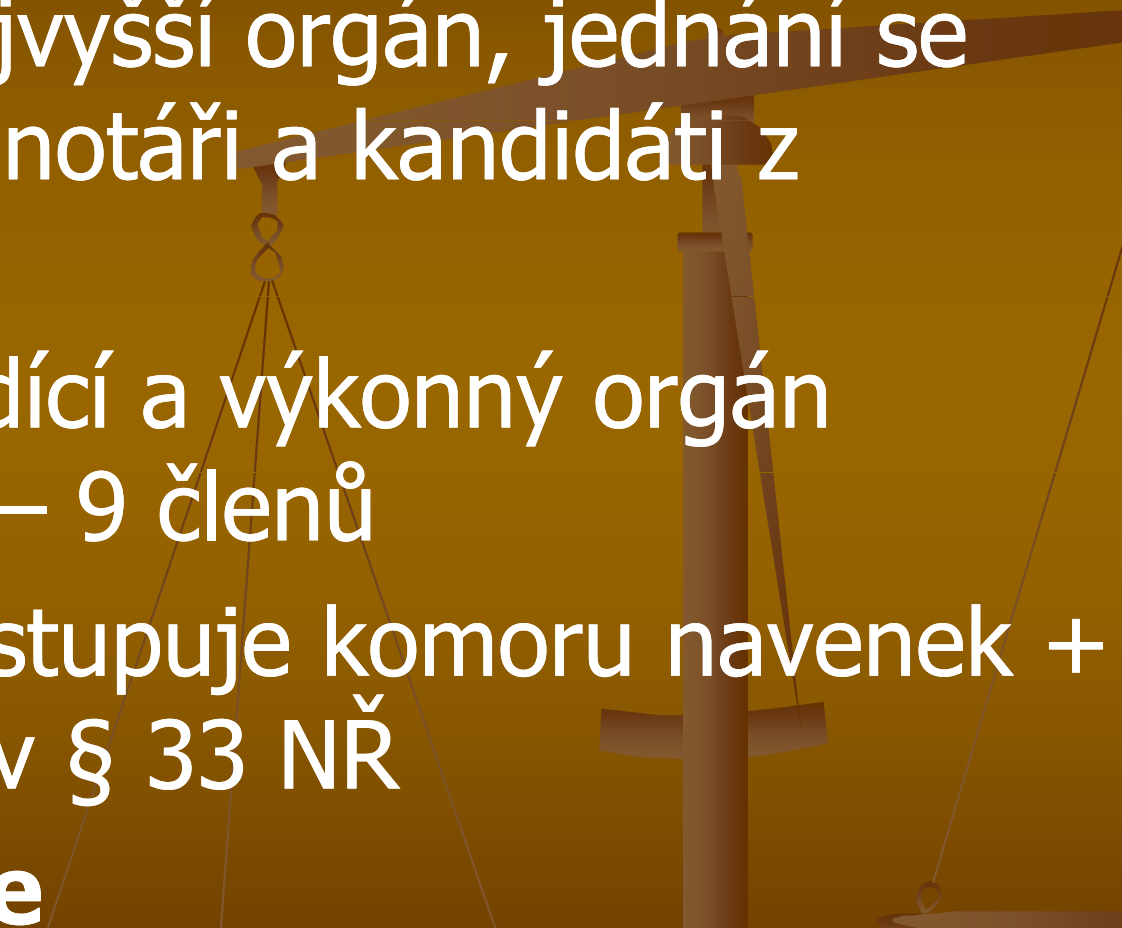

Notářská samospráva

- Je tvořena notářskými komorami v obvodu každého krajského soudu a Městského soudu v Praze
- Komory jsou právníckými osobami

Orgány Notářských komor v kraji

- **Kolegium** – nejvyšší orgán, jednání se mohou účastnit notáři a kandidáti z daného obvodu
 - **Prezidium** – řídicí a výkonný orgán komory, tvoří 5 – 9 členů
 - **Prezident** – zastupuje komoru navenek + další oprávnění v § 33 NŘ
 - **Revizní komise**
-

Notářská komora České republiky

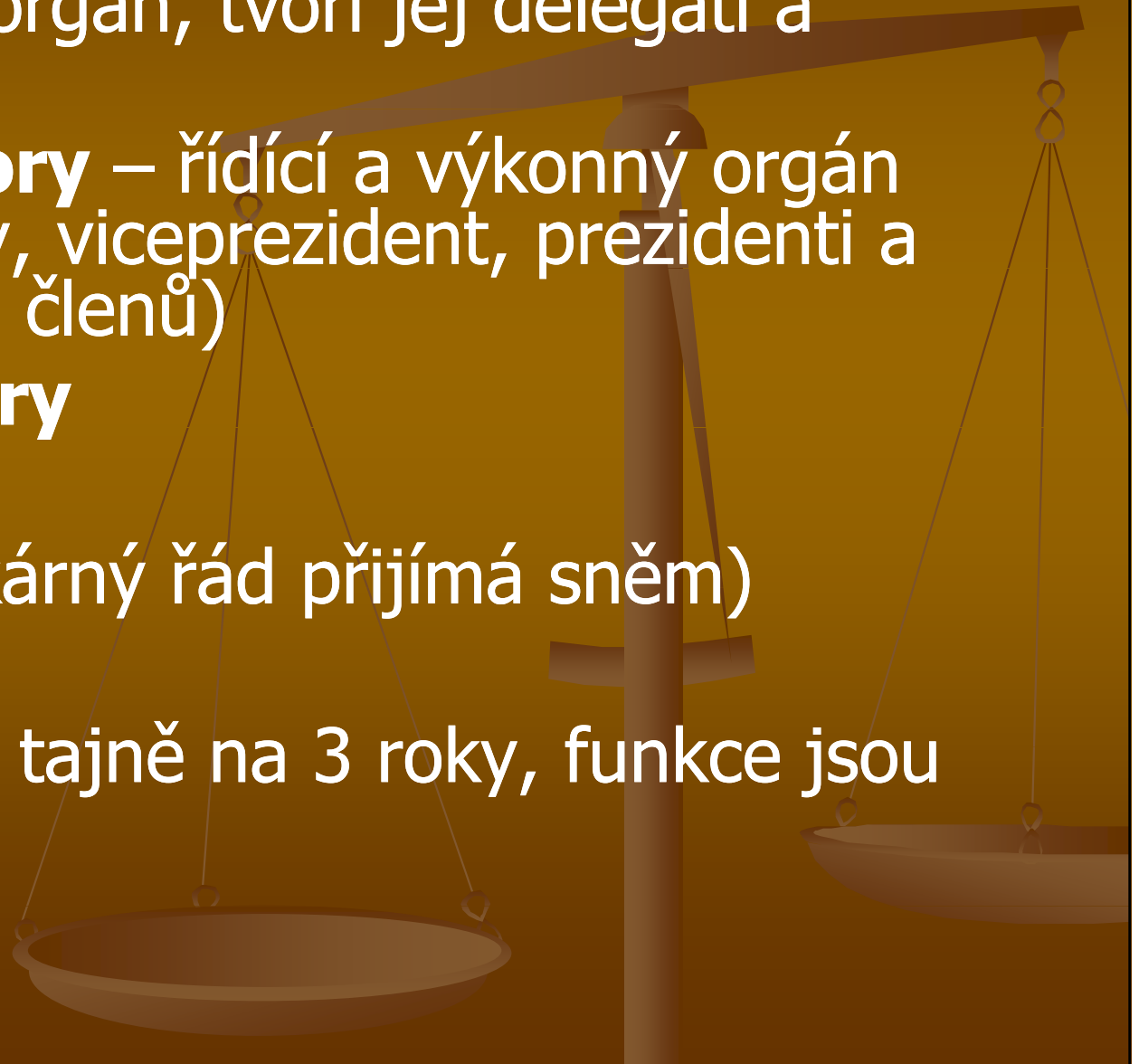
Notářská komora České republiky

- je právnickou osobou
- se sídlem v Praze
- tvoří ji notářské komory v krajích

Orgány NK ČR

- **Sněm** – nejvyšší orgán, tvoří jej delegáti a prezidenti
- **Prezidium Komory** – řídicí a výkonný orgán (prezident Komory, viceprezident, prezidenti a dalších 5 volených členů)
- **Prezident Komory**
- **Revizní komise**
- **Kárná komise** (kárný řád přijímá sněm)
- **Orgány jsou voleny tajně na 3 roky, funkce jsou čestné**

Centrální evidence závětí

Centrální evidence závětí

- je neveřejný seznam v elektronické podobě,
- který vede, provozuje a spravuje Komora
- který **eviduje** závěti, listiny o vydědění a listiny o odvolání těchto úkonů
 - a listiny o správě dědictví (odděleně od závětí)

Centrální evidence závětí

Komora sdělí

- soudu,
- jinému státnímu orgánu,
- notáři pověřenému jako soudní komisař v řízení o dědictví a
- osobě, která prokáže právní zájem

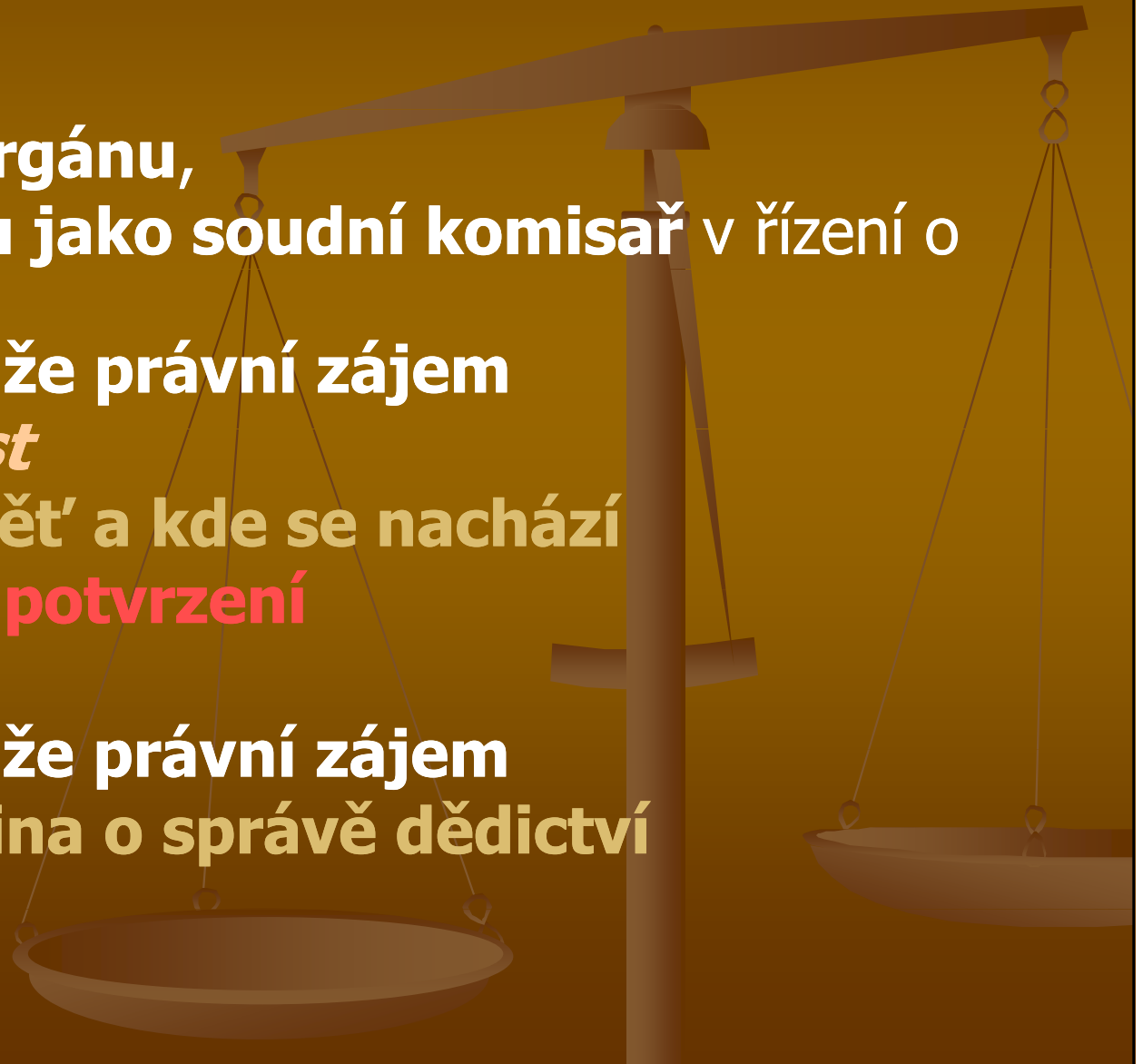
na jejich žádost

zda je evidována závěť a kde se nachází

Kterýkoli notář vydá potvrzení

na žádost

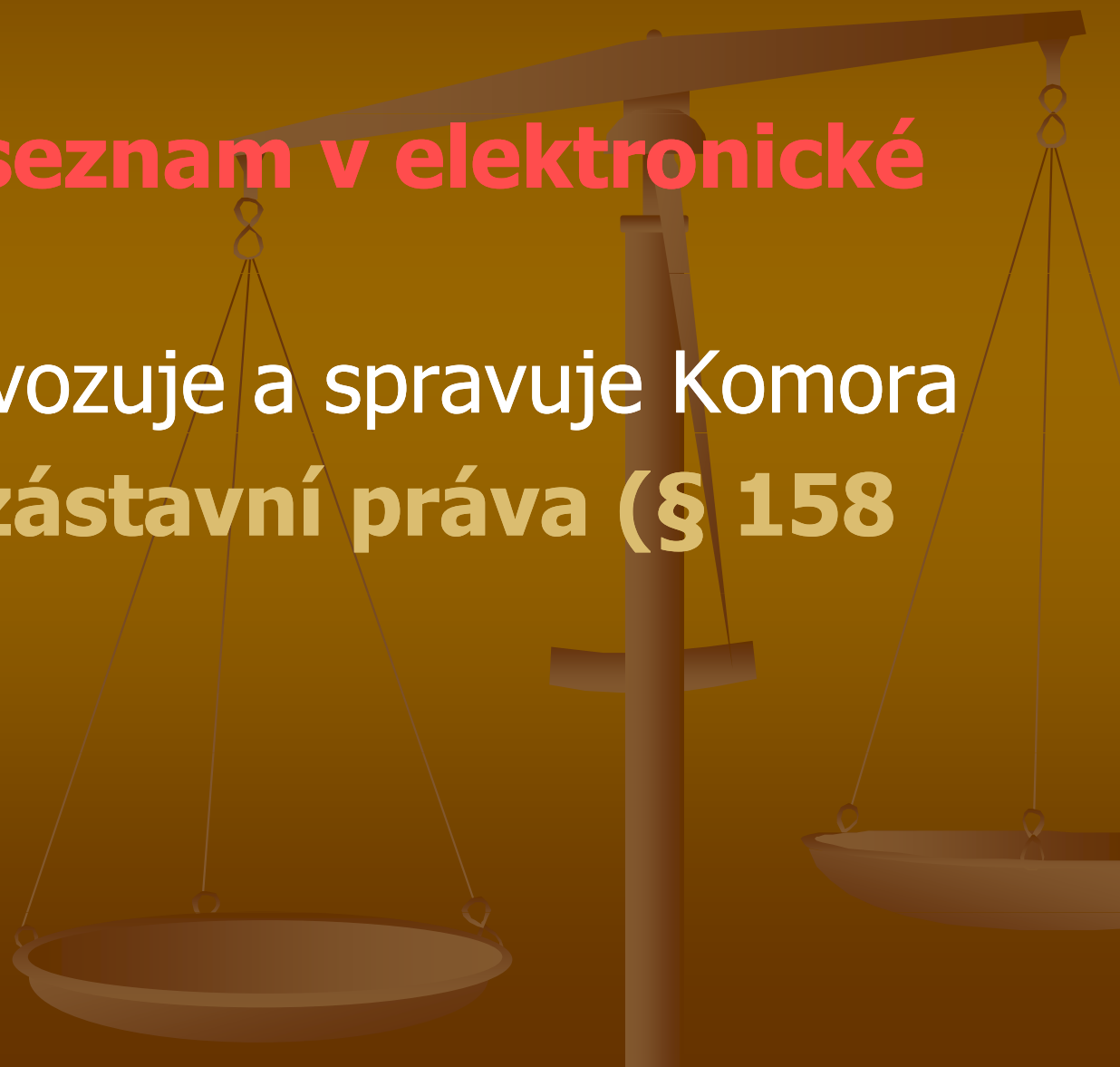
- osoby, která prokáže právní zájem
- zda je evidována listina o správě dědictví

Rejstřík zástav

Rejstřík zástav

- je neveřejný seznam v elektronické podobě,
- který vede, provozuje a spravuje Komora
- který **eviduje** zástavní práva (§ 158 OZ):

Rejstřík zástav

Rejstřík zástav eviduje

Zástavní právo k nemovitým věcem, které nejsou předmětem evidence v katastru nemovitostí,

zástavní právo k věci hromadné,

zástavní právo k souboru věcí

a zástavní právo k movitým věcem, k nimž má podle zástavní smlouvy vzniknout zástavní právo, aniž by byly odevzdány zástavnímu věřiteli nebo třetí osobě,

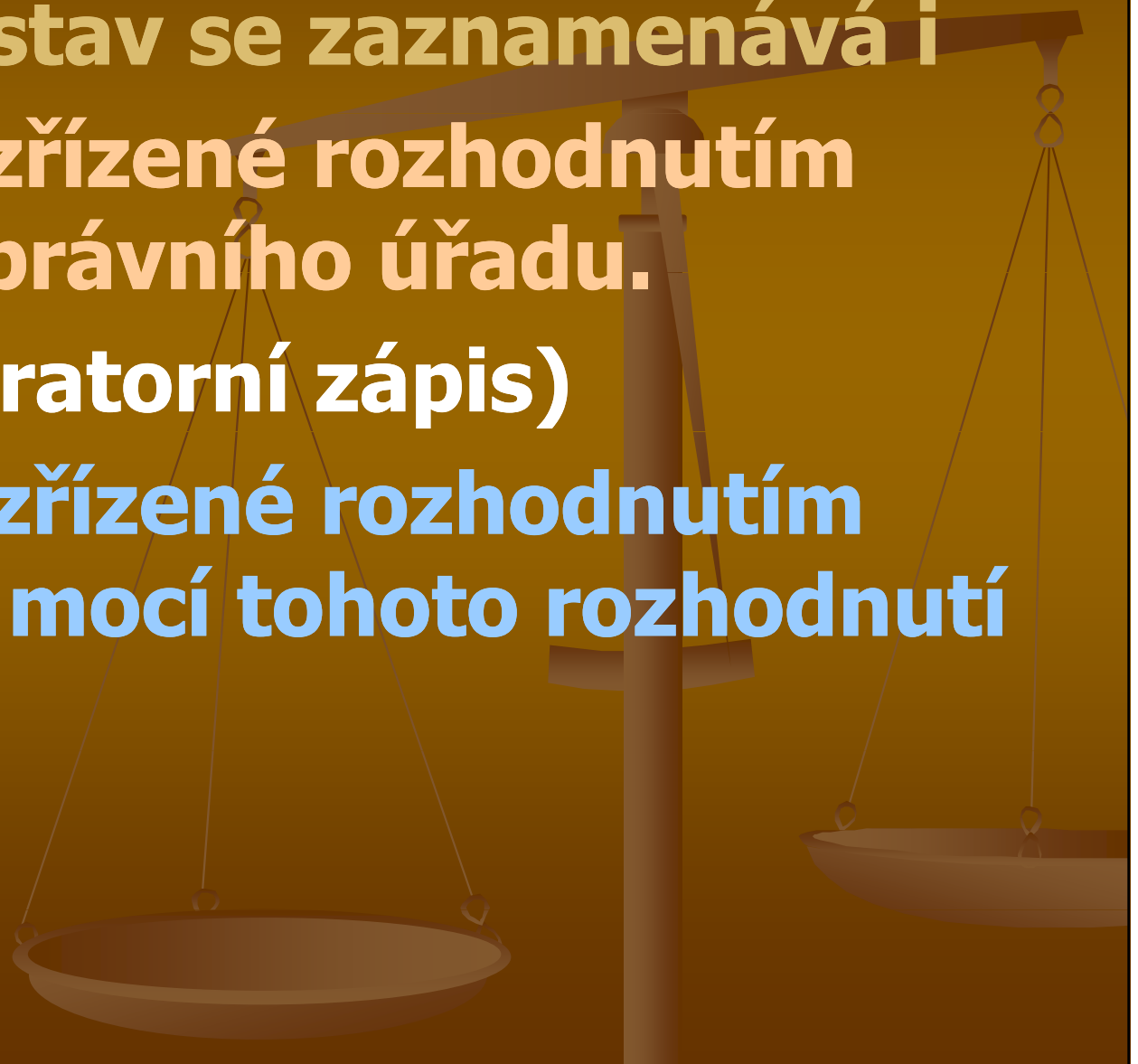
Zástavní právo vzniká zápisem do Rejstříku zástav vedeného Notářskou komorou České republiky

Rejstřík zástav

Do Rejstříku zástav se zaznamenává i zástavní právo zřízené rozhodnutím soudu nebo správního úřadu.

(Jedná se deklaratorní zápis)

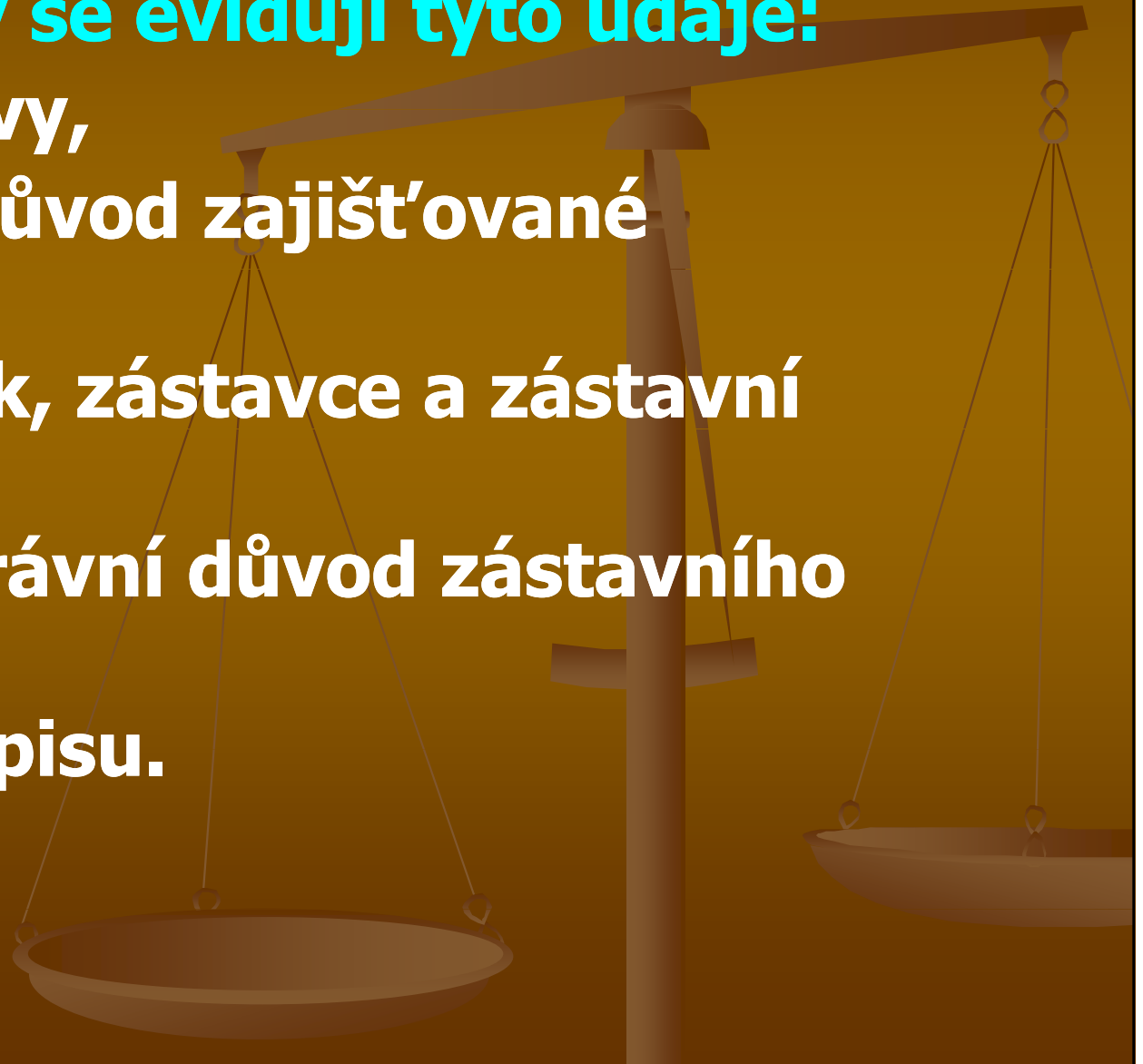
Zástavní právo zřízené rozhodnutím vzniká právní mocí tohoto rozhodnutí

Rejstřík zástav

V Rejstříku zástav se evidují tyto údaje:

- a) označení zástavy,
- b) výše a právní důvod zajišťované pohledávky,
- c) zástavní dlužník, zástavce a zástavní věřitel
- d) den vzniku a právní důvod zástavního práva,
- e) datum a čas zápisu.

Rejstřík zástav

- Soudy a správní úřady jsou povinny zaslat Komoře pravomocná rozhodnutí o zřízení zástavního práva k nemovitým věcem, které nejsou předmětem evidence v katastru nemovitostí, zástavního práva k věci hromadné, zástavního práva k souboru věcí a zástavního práva k movitým věcem, k nimž vzniklo zástavní právo, aniž by byly odevzdány zástavnímu věřiteli nebo třetí osobě, k provedení záznamu v Rejstříku zástav, a to do 30 dnů od právní moci rozhodnutí.
- § 171 odst. 2) OZ: Zanikne-li zástavní právo zapsané nebo zaznamenané v Rejstříku zástav vedeném Notářskou komorou České republiky, provede kterýkoliv notář jeho výmaz, požádá-li o něj zástavní věřitel nebo bude-li mu zánik zástavního práva prokázán.
- Zápisy a výmazy z Rejstříku zástav provádí notáři pomocí elektronického přenosu dat. Záznamy zástavních práv na základě rozhodnutí soudu nebo správního úřadu provádí Komora.
- Proti tomu, kdo jedná v důvěře v obsah zápisu nebo záznamu do Rejstříku zástav, nemůže ten, jehož se zápis týká, namítat, že obsah zápisu nebo záznamu neodpovídá skutečnosti.
- Kterýkoliv notář vydá každému, kdo osvědčí oprávněný zájem, na jeho žádost opis nebo výpis z Rejstříku zástav nebo potvrzení o tom, že v něm určitá věc, hromadná věc nebo soubor věcí není evidována jako zástava.

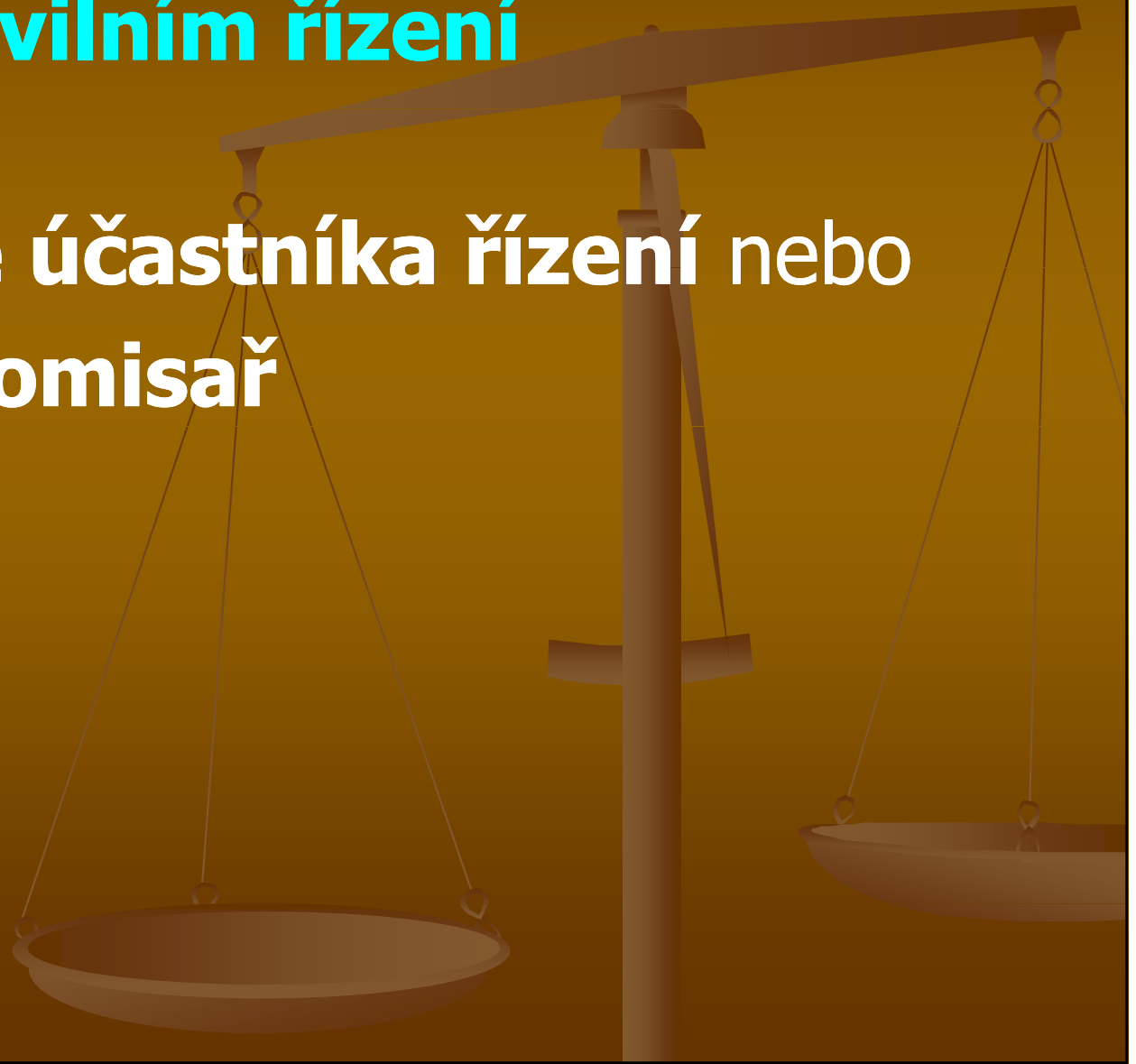
Notář v civilním řízení

Notář v civilním řízení

Notář může v civilním řízení vystupovat:

- **Jako zástupce účastníka řízení nebo**
- **Jako soudní komisař**

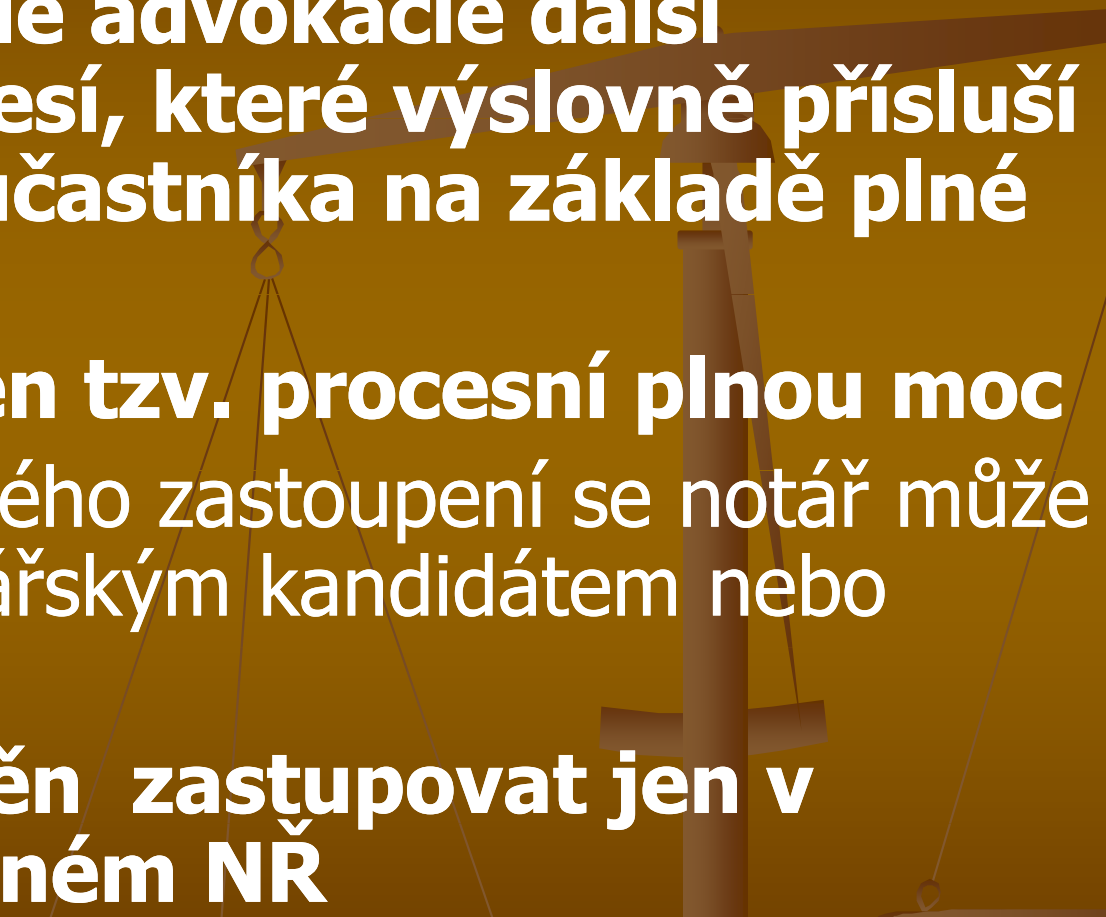

Právní pomoc poskytovaná notářem

Právní pomoc poskytovaná notářem:

- a) **poskytování právních porad,**
- b) **zastupování** v jednání s fyzickými a právnickými osobami, se státními nebo jinými orgány a též ve správním řízení a v **občanském soudním řízení v řízeních podle části páté občanského soudního řádu a v řízeních podle § 175a až 200e** (některá nesporná řízení) **občanského soudního řádu s výjimkou řízení o určení, zda je třeba souhlasu rodičů dítěte k jeho osvojení, řízení o osvojení, řízení o povolení uzavřít manželství a řízení o dědictví, pokud v něm vykonává činnost jakou soudní komisař**
- c) **sepisování listin** (mimo úkony v rámci notářské činnosti).

Notář jako zástupce účastníka řízení

- **Notářství je vedle advokacie další právníckou profesí, které výslovně přísluší být zástupcem účastníka na základě plné moci**
 - **Notáři lze udělit jen tzv. procesní plnou moc**
 - **S výjimkou povinného zastoupení se notář může dát zastoupit, notářským kandidátem nebo koncipientem**
 - **Notář je oprávněn zastupovat jen v rozsahu vymezeném NŘ**
-

Notář v civilním řízení jako zástupce účastníka

Notář je oprávněn poskytovat, mimo jiné, tuto právní pomoc:

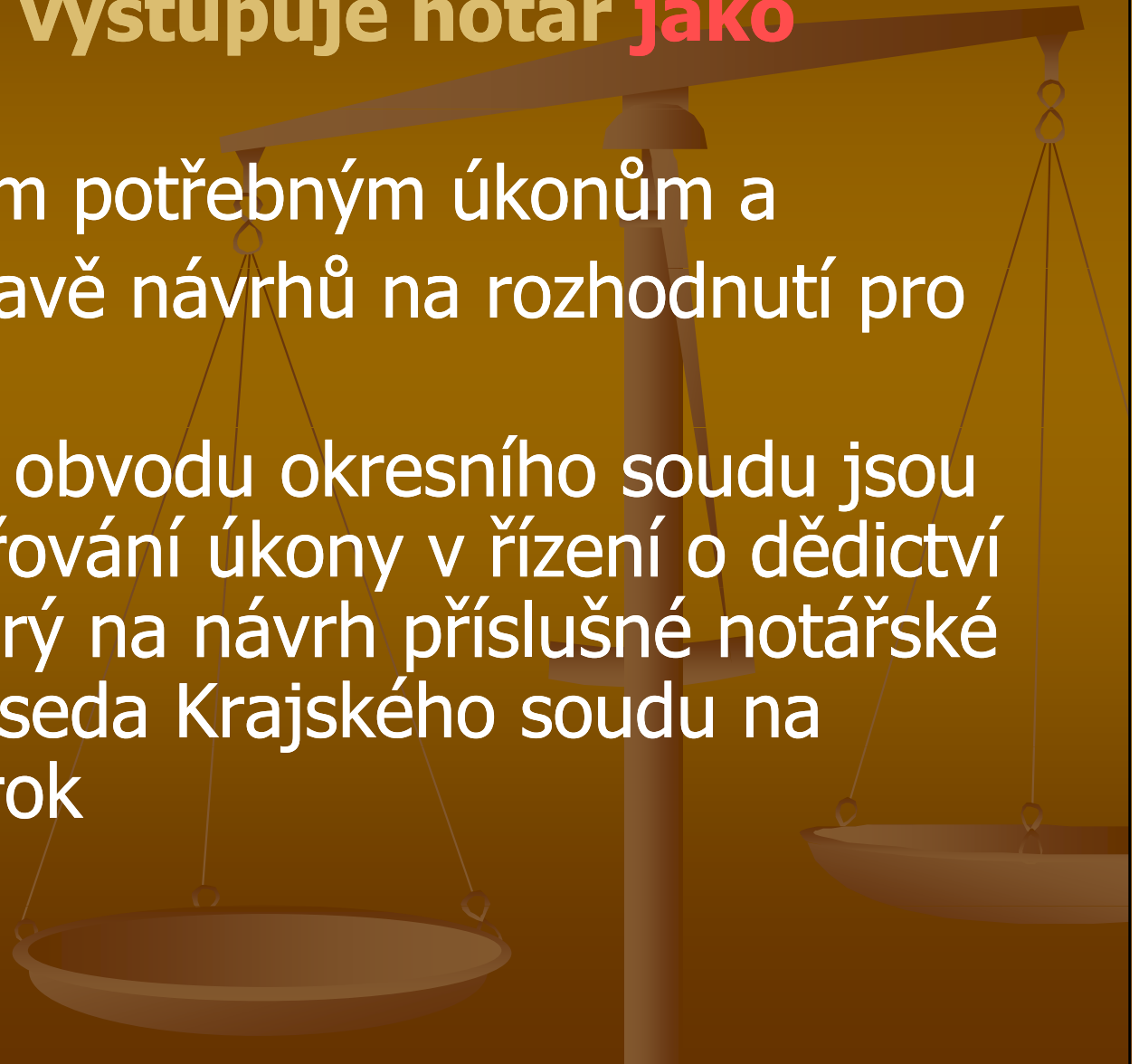
zastupovat účastníka v **civilním řízení**
v řízeních podle části páté **OSŘ** a
v řízeních podle § 175a až 200e (některá nesporná
řízení) **OSŘ**
s výjimkou

řízení o určení, zda je třeba souhlasu rodičů
dítěte k jeho osvojení,
řízení o osvojení,
řízení o povolení uzavřít manželství a
řízení o dědictví, pokud v něm vykonává činnost jako
soudní komisař

Notář v civilním řízení jako soudní komisař

V řízení o dědictví vystupuje notář jako soudní komisař

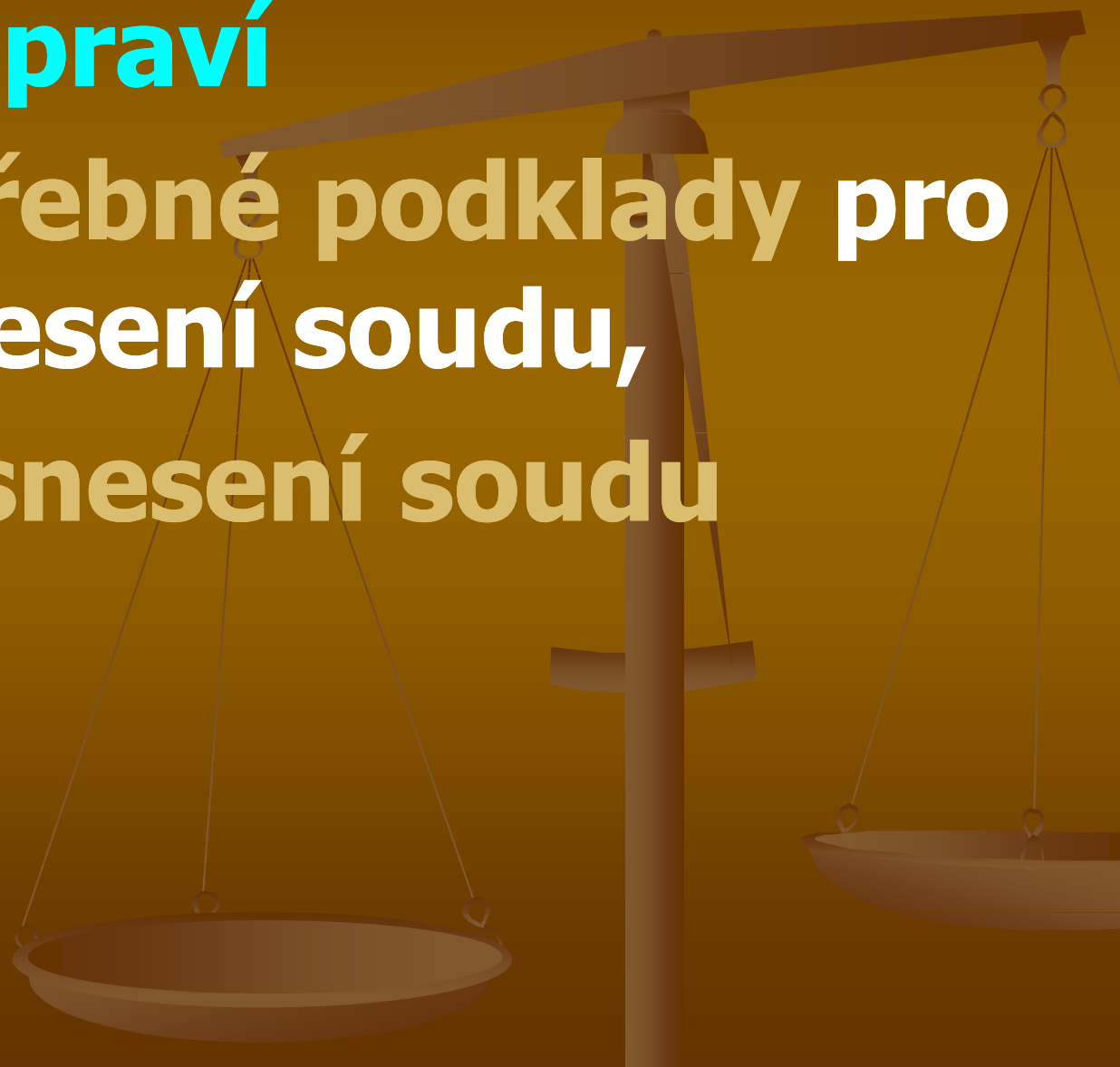
- Je povolán ke všem potřebným úkonům a
- Je povolán k přípravě návrhů na rozhodnutí pro soudu.
- Notáři se sídlem v obvodu okresního soudu jsou rovnoměrně pověřováni úkony v řízení o dědictví podle rozvrhu, který na návrh příslušné notářské komory vydá předseda Krajského soudu na každý kalendářní rok

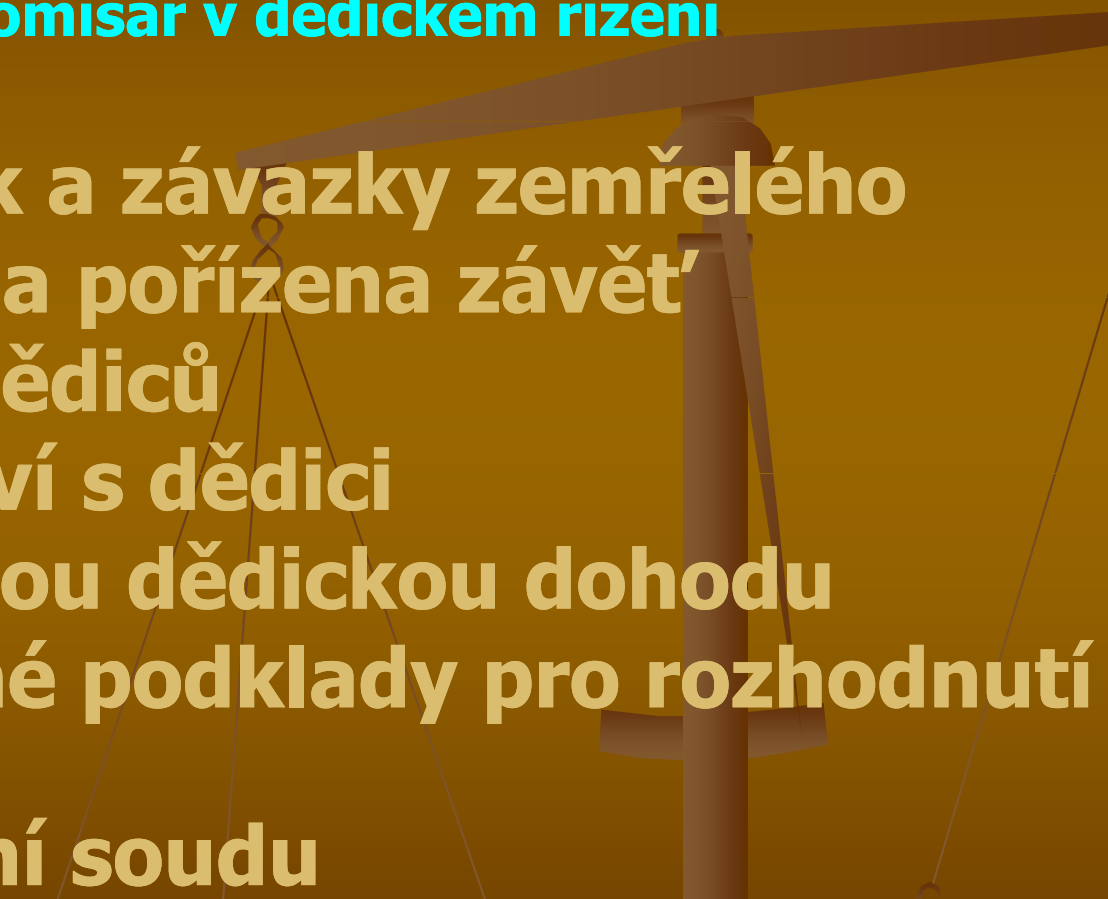
Činnost notáře jako soudního
komisaře v dědickém řízení

Notář připraví

**všechny potřebné podklady pro
vydání usnesení soudu,
návrhy na usnesení soudu**

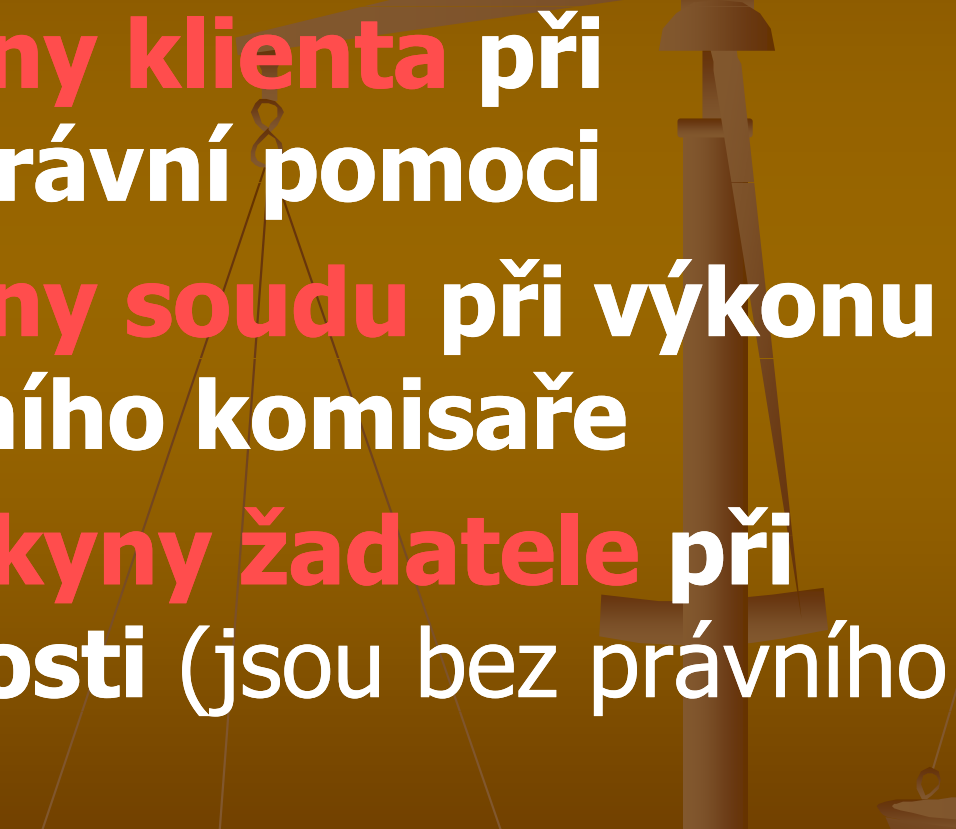

Činnost notáře jako soudního komisaře v dědickém řízení

- **Notář jako soudní komisař v dědickém řízení například**
 - Prošetří majetek a závazky zemřelého
 - Prošetří, zda byla pořízena závěť
 - Prošetří okruh dědiců
 - Projedná dědictví s dědici
 - Připraví případnou dědickou dohodu
 - Připraví potřebné podklady pro rozhodnutí soudu
 - Připraví usnesení soudu
-

Vázanost notáře pokyny

Notář

- **je vázán pokyny klienta** při poskytování právní pomoci
 - **je vázán pokyny soudu** při výkonu činnosti soudního komisaře
 - **není vázán pokyny žadatele** při notářské činnosti (jsou bez právního významu)
-

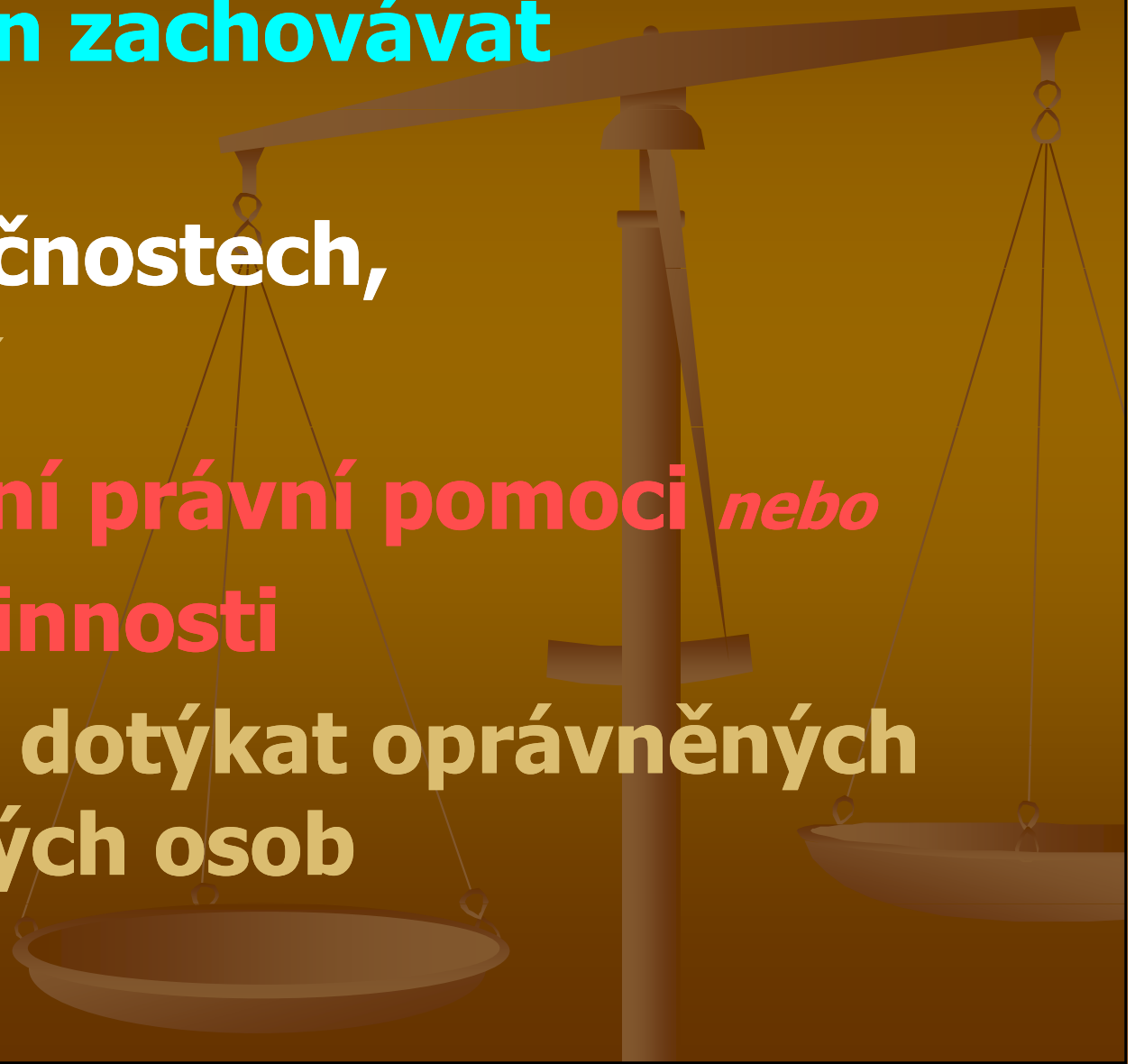
Povinnost mlčenlivosti notáře

Notář je povinen zachovávat mlčenlivost:

■ o všech skutečnostech,
o nichž se dozví

při poskytování právní pomoci *nebo*
při notářské činnosti

které se mohou dotýkat oprávněných
zájmů dotčených osob

Odpovědnost notáře za škodu

Notář odpovídá za škodu

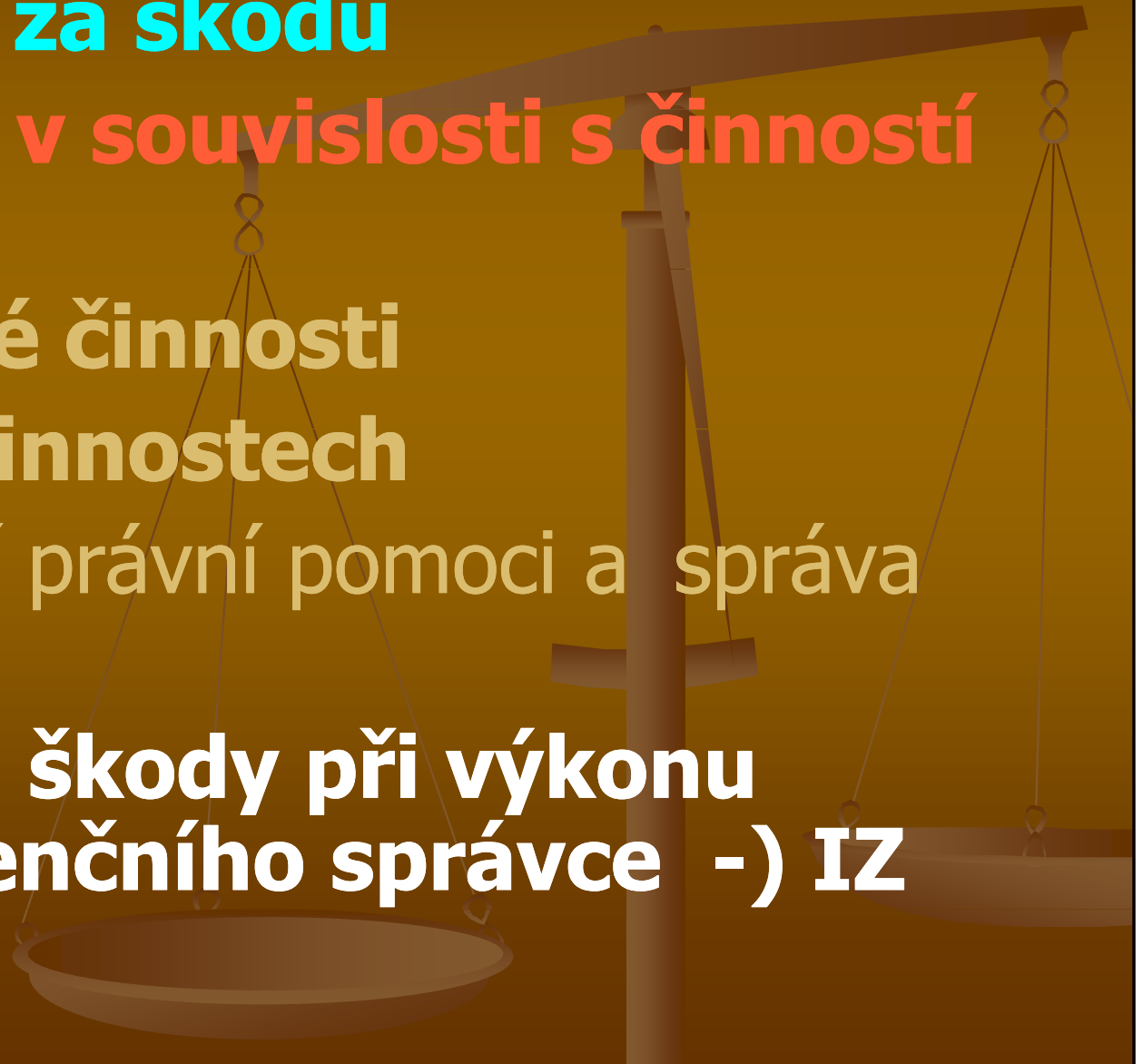
kterou způsobil v souvislosti s činností notáře

při notářské činnosti

při jiných činnostech

(poskytování právní pomoci a správa majetku);

odpovědnost za škody při výkonu funkce insolvenčního správce -) IZ

Hezké Vánoce!

a úspěšné složení zkoušek

přeje

Strážce Vaší procesní zdatnosti